

Szerkesztőség

Arad, Acsév-palota.

Kiadóhivatal:

Aradi Nyomda Vállalat.

Bulev. Regele Ferdinand 4/22
(József főherceg-ut.)

Sürgönycim: Közlöny, Arad.

Telefonszám:

Szerkesztőség és kiadóhivatal
151.

Megjelenik naponta reggel.

ARADI KÖZLÖNY

ELŐFIZETÉS

HELYBEN ÉS VIDÉKEN

... 1080 Lej

... 540 Lej

... 270 Lej

... 90 Lej

Hirdetések díjazás szerint

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

* Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF. *

Egyes szám ára 5 lej,
vasárnap 6 lej.

Bucurestben 50 banival több

Magyar remények.

Románia magyarsága most feszült érdeklődéssel figyel ama sorsdöntő tárgyalások elé, melyeket a kisebbségek képviselőivel tervez a kormány nevében Duca belügyminiszter. A tárgyalások anyaga az a törvényjavaslat, amelyet a Bratianu-kormány még az őszi ülészakban szándékozik a parlament elé terjeszteni és amelyben a kisebbségi probléma hosszú időre való megoldását tervezi. Határozottan érezhető, hogy a kormány felelős tényezői a jobb belátás politikájának útjára akarnak térni a kisebbségekkel szemben. Ez a változott hangulat nemcsak az udvariasabbá vált érintkezési formák külsőségeiben nyilvánul meg, hanem abban is, hogy a belügyminiszter komoly tárgyalásokat kezdett képviselőinkkel a kisebbségi törvényjavaslat ügyében.

Két hónappal ezelőtt még fantasztikusnak tűnt volna mindez, különösen a heves és nagy harci készséggel lefolytatott választási küzdelem után. Ma már bizonyára maga a belügyminiszter is meggyőződött arról, hogy a román pártok küzdelmébe bele nem avatkozott kisebbségek választási magatartása semmiképpen sem volt hátrányos az elkövetkezett kormányzati rezsimre, amely így a saját erején szerzett hatalomra hivatkozhatik. A belügyminiszter tágabb látóköre azonban bizonyára azt is tudja, hogy országos érdekek követelik a kisebbségi ügyek nyugati szellemű rendezését, mert az évtizedekre berendezkedő liberális kormányzat alapjai biztosabban nyugosznak az állampolgári bizalom és törvényileg biztosított egyenjogúság s szabadság pillérein.

A Bratianu-kormány ugyilátszik teljesen tisztában van a világot átfogó nagy problémák fontosságával és tudja jól, hogy egyes országok, épügy végig élnek a teljes nagy világ történéseit, mint ahogy az emberi test minden sejtje részese az emberi életnek. És a nagyvilág magasán álló fórumai előtt mindinkább előtérbe nyomul Európa negyvenmilliónyi kisebbségeinek az ügye. Duca diplomata-voltára jellemző, hogy mindenképp előbb, egy jobb belátás révén megelőzve mások elfogultságát, bátor kézzel hozzájárul a kérdéshez, amelynek helyes rendezése békét, boldogságot jelent néhány milliónyi embernek és nyugodt fejlődést, felvirágozást az országnak, amely egy súlyos betegségtől szabadul meg ilyképen.

A kisebbségi problémának csak egyféle megoldása lehet, amely kielégítő és hatásában megnyugtató: ha a kormány a kisebbségekkel egyetértően olyan törvényjavaslatot fogadtat el a parlamenttel, amely törvényben az összes fűgő kérdések közmegegyezésre vannak elintézve. Intézményesen kell biztosítani azokat az elemi jogokat, amelyek a nemzetközi szerződésben és a román alkotmányban biztosítva vannak a kisebbségek számára. A román közvélemény már meggyőződhetett arról, hogy a kisebbségek nem folytatnak kalandorpolitikát, hanem csupán alkotmányos és törvényes emberi jogok valóra váltását várják azoktól, akik erre immár hajlandóságot is mutatnak.

Éles támadás a Népszövetség ellen.

A lett külügyminiszter fulmináns beszéde az albékepolitikáról és az államok fegyverkezéséről. — Elhalasztják a magyar optások birtokpörét. — Cáfollják a kedvezőtlen döntés híret. — Heves vita folyik a lengyel Locarno-javaslat körül. — Januárban kisantant-konferencia lesz Bucurestiben.

(Az Aradi Közlöny genfi tudósítójának távirata.) A Népszövetség körében is nagy érdeklődéssel tekintenek a román-magyar birtokper döntése elé. A magyar delegáció tegnap új javaslatot tett Chamberlainnak, amelyben azt javasolta, terjeszszék az ügyet a hágai békebiróság elé, amely dönt abban a kérdésben, vajjon tullepte-e hatáskörét a román-magyar döntőbiróság, amikor illetékesnek mondotta magát a per elintézésére. A román delegáció azonban nem fogadta el ezt a javaslatot, hanem ellenjavaslatlalt lépett fel, amely szerint új delgáltat helyez a döntőbiróságba, ha kikapcsolják az agrártörvény kérdését. A magyar bizottság azonban elutasította ezt a javaslatot. A román álláspont mellett Briand, a francia delegátusok és a kisantant delegátusok kardoskodtak. Olaszország delegátusa, aki nem tagja a döntésre hivatott hármass bizottságnak, azt a véleményét nyilvánította, hogy annyi jogi nehézség merült fel ezzel a kérdéssel kapcsolatban, hogy aligha lehető a rövides elintézés. Miután Chamberlain kompromiszumos kísérletei nem sikerültek, lehetséges, hogy a Népszövetség decemberi ülészakára halasztják el a döntést. Scialoja volt olasz miniszterelnök tegnap kijelentette az újságíróknak, hogy a birtokper kérdés rendkívül nehéz és — szerinte — sem a magyaroknak, sem a románoknak, sem pedig a bíróságnak nincs igaza. A problémában nehéz megoldást találni. Valószínű, hogy még ezen a héten az ügy mégis csak a Népszövetségi tanács elé kerül.

Hivatalosan cáfollják a Romániára kedvezőtlen döntés híret.

Mint Bucurestiből jelentik, a Viitorul visszautasítja a lapoknak Genfből érkezett pesszimiztikus táviratait, amelyek szerint a magyar optások ügye nem áll kedvezően Románia számára. A Viitorul megállapítja, hogy az 1923. évben Brüsszelben kötött román-magyar egyezményben, a magyar delegátus elismerte, hogy a trianoni békeszerződés nem tiltja meg az optások birtokainak kisajátítását, egy esetleges agrárreform szociális szükségletei számára. A lap azt hiszi, hogy ez az egyezmény, amelyről különben a Népszövetségnek is tudomása van, alapját képezi a vitatott problémának és ezért bizalommal várja a Népszövetség ez ügybeni döntését.

Ellentétek a lengyel Locarno-javaslat körül.

Ugyanílyen nagy érdeklődéssel várják a lengyel — keleti Locarno — javaslat feletti döntést is, amely körül még mindig heves lappolémia folyik. Az angol lapok varsói jelentései szerint a lengyel javaslat azt célozza, hogy a szerződést közös nyilatkozat formájában valósítsák meg s ebben a nyilatkozatban úgy a Népszövetség valamennyi állama, mint a kívül álló államok arra kötelezik magukat, hogy a jövőben a nemzetközi vitákat és nézeteltéréseket a háboru elkerülésével fog-

ják rendezni. Ha a Népszövetség elfogadja ezt a javaslatot, ez azt jelenti, hogy a jövőben nem köthetnek regionalista szerződéseket. A holland külügyminiszter, valamint Sokal lengyel delegátus tegnapi nyilatkozataira — mint a párisi jelentések mondják — Sauerwein a Matinban hevesen támadja az angolokat, akiket a lengyel-ellenes mozgalom főmozgatóinak tart. Leszögezi, hogy amennyiben Chamberlain hajthatatlan marad, a Népszövetség váltsága elkerülhetetlen. Nagyjelentőségű az a kérdés, hogy vajjon Németország a nagyhatalmak, vagy a kisállamok oldalára áll. A Petit Parisien is ilyen hangnemben is és hangsúlyozza, hogy Anglia semmi körülmények között sem vállalhat további garanciákat az európai országhatárokért.

A lengyel delegátus körében ma megismertette Briand-nal a lengyel kezdeményezés szövegét és később megbeszéléseket folytatott a kisantant, valamint a balti államok képviselőivel. A lengyel javaslat tárgyában tegnap késő este eszmecsere folyt a francia és angol küldöttségek között is, majd a mai ülés után több delegátus tárgyalt Briand-nal, Chamberlainnal és Stresemannel, akiknek átnyújtották a megszövegezett javaslatokat, amelyet ma délután hoznak nyilvánosságra.

Chamberlain agitál a szovjet-ellenes blokk érdekében.

A balti államok külügyminiszterei különben ma délután értekezletet tartottak. A delegáció egyik-másik tagjának az a véleménye, hogy a konferencia mögött Anglia áll, miután Chamberlain ezeket az országokat is meg akarja nyerni a szovjet-ellenes blokk megalkítására. Másrésztől azt mondják, hogy Lengyelország és Franciaország támogatja az eszmét és ennél a pontnál a francia—angol érdekek megegyeznek. Stresemann tervezett berlini útja teljesen kétségessé vált, miután a Népszövetségi ülésen valószínűleg fel kell szólalnia.

Kisantant-konferencia lesz Bucurestiben.

A belgrádi jelentések szerint Marinkovic Genfben nyilatkozott a jugoszláv újságíróknak és kijelentette, hogy nem sokat vár a Népszövetségtől. Eddig Chamberlainnal, Brianddal és a kisantant külügyminisztereivel tárgyalt és ezután fog Stresemannel tárgyalni. Kijelentette, hogy a kisantant legközelebbi konferenciája januárban lesz Romániában. További nyilatkozatában megerősítette azokat a híreket, hogy szeptember 20-án Belgrádban folytatódna a tárgyalások a magyarokkal a fiu-meí kérdéssről.

Éles támadás a Népszövetség albékepolitikája ellen.

A Népszövetség délelőtti ülésén elnök felolvasta a belga delegáció ama kérését, hogy képviselőjét a tanácsba válasszák be. Ezután Waldemar Erich finn delegátus hangoztatta a leszerelés szükségességét és csatlakozott a

hollandi akcióhoz. Majd Cickeni eszt külügyminiszter jelentette be a lettek csatlakozását a holland felhíváshoz. Ezután a svéd külügyminiszter szólalt fel, azt hangoztatta, hogy a Népszövetség számos politikai nehézség elől kitér, amelyek pedig a békét fenyegetik. A lett külügyminiszter szerint az európai államok múlt évi katonai költségvetése 1443 millió dollár volt, ami döbbenetesen nagyobb az 1913. évbéli hadügyi költségvetések összegénél. A délutáni ülésen a lett külügyminiszter folytatta beszédét és igen élesen támada a Népszövetség munkáját. Épen, amikor Chamberlain a terembe lépett, hangosan kiáltotta, hogy hol van az a híres tartós béke,

amelyre a Népszövetség törekszik. Az egész világon magasztalják a régi, elavult politika megbukott rendszereit. Épen ezért nem csodálkozhatunk azon, hogy Európa államainak katonai költségvetése ismét 1443 millió dollár.

— Türetlenül — kiáltotta magából kikelve a lett külügyminiszter — és öklével a padot verte, — hogy ezek az állapotok továbbra is fennmaradjanak!

Chamberlain és Briand ma már valószínűleg nem szólalnak fel, előbb megvárják Stresemann holnapi beszédét, amit nagy érdeklődés előz meg. Stresemann különben a holland delegátus támadása miatt elhalasztotta berlini utját.

Mit kívánnak a kisebbségek?

Bucuresti-i lapvélemény a kormány és a kisebbségek közötti meg egyezésről. — A készülõ kisebbségi törvény főbb elvei.

(Az Aradi Közlöny bucuresti-i tudósítójának távirata.) Bucuresti-i tudósítónk érdekes jelentései alapján részletesen beszámoltunk már azokról a tárgyalásokról, amelyeket a kormány tervez most a kisebbségek képviselőivel a kisebbségi probléma megoldása érdekében. A Cuvantul című lap mai száma tudni véli, hogy a kisebbségi megbízottak milyen kívánalmakkal lépnek Duca belügyminiszter, illetve Tatarescu miniszter elé, aki a kormány részéről a tárgyalásokat vezeti.

A kisebbségi képviselők elsősorban azt fogják kérni, hogy jogilag elismerjék őket. Ezen elismerés nélkül — írja a Cuvantul — a kisebbségek nem tárgyalnak a kormány megbízottjával. Ilyen előfeltétel mellett kérni fogják a kisebbségek, hogy a kormány kisebbségi törvényjavaslata a nemzetközi szerződéseknek hű kifejezője legyen s a hasonló külföldi törvények, különösen pedig az eszt ki-

sebbségi törvény szellemétől legyen áthatva. A kisebbségek a nemzetiségi felekezeti iskolakérdés megoldását is fogják kívánni olyformán, hogy az állam ne szubveniót adjon a részükre, hanem a kisebbségek által befizetett adók egy bizonyos hányadát utalja ki a felekezeti iskolák részére. Kérni fogják továbbá, hogy a kisebbségi nyelveknek a közigazgatásban és az igazságszolgáltatásban való használatáról szóló rendelkezések világosak és félreérthetetlenek legyenek. Kívánni fogják a kisebbségi kereskedelmi és ipari vállalatok szabadságának biztosítását és a kisebbségi lakosság arányszámához mért segítyezését.

A kormánytervezetnek — írja továbbá a Cuvantul — a katonai kérdésekkel is foglalkoznia kell és erre vonatkozólag a kisebbségi képviselők azt fogják kérni a kormánytól, hogy a vizsgára jelentkező egyéves önkéntesek anyanyelvükön vizsgálhassanak, valamint

az altiszti iskolákban az előadás az illető kisebbségi katonai személy anyanyelvén történjen.

Végül pedig azt is írja a Cuvantul, hogy közben készül az új törvénytervezet s az új kisebbségi törvény úgy a közigazgatásban, mint a törvényhozásban a legteljesebb szabadságot kívánja biztosítani a kisebbségi nyelvek használatának. A tervezetet most készíti el Tatarescu kisebbségi miniszter, aki szeptember hó végén értekezletre hívja össze a kisebbségek vezetőit és ezen alkalommal már bemutatja a törvénytervezetet.

Megnyilik

a Romanul-átjáró Aradon.

A palota tulajdonosai bizonyos feltételek mellett hajlandók a tilalom visszavonására.

(Arad, szeptember 7.) Már több hete annak, hogy — amint akkor meg is irtuk — az aradi Romanului (Zrinyi) utcában levő Romanul-ház átjáróját lezárták, ami igen kellemetlen helyzetbe hozta a közönséget, amely már megszokta és éveken keresztül használta az átjárót. Miután szolgálmi jog az átjárásra nincsen bekebelezve, a háztulajdonosoknak teljes egészében jogukban állott, hogy ezt a lépést megtegyék s arra illetékeseknek semmiféle mód nem állott rendelkezésükre, hogy a tilalom visszavonására bírják rá a háztulajdonosokat. Most azonban megbízható forrásból arról értesülünk, hogy az átjáró ház tulajdonosai hajlandók újból megnyitni az átjárót a forgalomnak, ha a város ennek ellenében kihasználja az udvart. Ez a módzat valószínűleg megfelelő lesz, annál inkább, mert a görög katolikus palota átjáróját is a város aszfaltoztatta ki és így — amennyiben a város ezt a feltételt teljesíti, remélhető, hogy hamarosan megnyilik újból a Romanul-ház átjárója.

T A R C A.

Testvérek.

Irta: Arató Erzsébet.

— Kiköszaroztad?

— Nem.

— Hozzámégy?

— Nem.

A fiatalasszony csodálkozva nézett a leányra:

— Nem? Hát akkor... bocsáss meg, Magda, nem értelek.

A leány nem felelt. Elgondolkozva nézett ki a kertbe. A nyitott veranda előtt elvirult akácok ácsorogtak és rezignáltan nézték a pocolya tükrében bágyadt zöld lombjukat, melyben néhány korasárga levél oly óvatosan bujt meg, mint az öregedő asszony hajában az első ezüstsál. A hirtelen-támadt, hirtelen-múlt nyári esőnek egy-egy cseppje nesztelenül pergett le a száritkozó fákról, mint néma könnye egy szóval ki sem fejezhető halk és finom bánatnak.

Magda mindebből nem vett észre semmit. Két hét óta, mióta itt van a pusztán, erre a kínos beszámolóra készült és most, egy nappal az elutazás előtt, még mindig keresgélte a szavakat.

— Nevetséges — gondolta magában — meg merem tenni és beszélni nem tudok róla?

Érezte, hogy a Tett mennyivel igazabb, énebb része, mint a szavak, melyeket róla mondani fog, mégis valami gögös magabizás színezte a hangját:

— Szeretem őt és boldog akarok lenni!

Felemelte a fejét. Azt akarta, hogy a nénye lássa erős, bátor és büszke arcát, mert erős, bátor és büszke volt a lelke.

A fiatalasszony egyre a magát ismételte:

— Vegyen feleségül!

Magda szive hirtelen nagy, elnéző szeretettel telt meg.

— Nem ért engem — gondolta — de mégis: ő az egyetlen, aki hozzám tartozik. Hozzám tartozó a közfelfogás szerint is: testvérem.

Meglepetten kapta magát rajta, hogy ez a gondolat mégis csak meghatja. Az ő nézete szerint merő megszokás volt minden családi

kötél és sokszor érvelt a felfogás mellett azaz, hogy az anyja magáénak nevelné fel az elcsereült újszülöttet, mert a szive sosem sugná meg, hogy a becézett kicsike nem az ő gyermeke.

A fiatalasszony szemében zavaros hullámokat kavart nyugtalan, furcsa érzése a megbotránkozásnak.

— Akkor hát... — és nem mondta ki az ajkára tolaodott szót: „a szeretője leszel”.

Magda arca türelmetlenül rándult meg. Kiolvasta nénye szeméből a bántó szót és megütötte a durva fogalom. Elszántan, de kicsit még akadozó szóval kezdett beszélni:

— Mondom, hogy megkért! Megkínált! a házassággal, mint valami jelentéktelen figyelemességgel, udvariassággal, mint egy ibolyacsokorral. Az ember megköszöni az ibolyacsokrot, vázába teszi s ha néha rápillant, jól esik a szemének. De nem jelent többet és egyáltalán nem fontos.

— Buta hasonlat — mondta hirtelen más hangon, mert észrevette, hogy a nénye értelmetlenül néz rá. — Nem, nem megyek hozzá feleségül — rázta meg a fejét dacosan, mintha ellentmondó véleménnyel vitatkozna — nem akarom, hogy valaha is érdekelj, megszokás, konvenció láncoljon egyináshoz bennünket. Nem akarom, hogy ami ma élő, égő, színes valóság, holnapra hazugság legyen, élettelen, hideg és szürke. Nem kell „az édes otthon”, a „fészek”, cselédmizériák s a férjnek a hivatalból hazahozott bosszus gáncoskodása, a családi traccs, a kenyérgond. Pénzről hallani sem akarok. Én mindig a magam lábában állok. És nem feleség akarok lenni, hanem egész ember.

Most már csak úgy hömpölyögtek ajkáról a szavak.

— Az egész tüzhelyromantika csak ámtás! Férj és feleség segítségül szegődnek a kegyetlen gyilkoshoz, az időhöz. Nap-nap után a legkellemetlenebb énjüket fordítják egymás felé, az érdektelent, a legkevésbé bájosat és vonzóat.

Egy pillanatig hallgatott, aztán kicsit elszomordva mondta:

— Örökre, sajnós, nem lehet szerelmet fogadni. De szeretném megtartani, amíg lehet.

— Engem is szeret az uram — vágott közbe a fiatalasszony ellenségesen.

— Honnan tudod? — csattant fel Magda és az előbb még értést kereső testvéri szavak úgy villantak, mint az acéltörök: szurásra készen. — Biztosan tudod, hogy téged szeret? Hátha a turóstkákát szereti, amit te olyan pompásan készítesz, mint senki más a világon! Hátha a ragyogó fehérműit szereti, vagy a fényes kis gallérgombot, amit a férfiak oly gyakran elveszítenek és amit neki sohasem kell keresni, mert minden reggel pontosan ott van a tiszta gallérban, ahová odakészíted. Nem akarom a férjedet bántani — tette hozzá gunyosan — hiszen mind csupa érdem, huszon négykarátos házastársi erény!

— Nem hiszed, hogy boldog vagyok?

— A te boldogságod...

Széles gesztussal ejtette le a kezét:

— ... csupa negatívum: boldog vagy, mert nincsenek anyagi gondjaid, mert nem vagy beteg sem te, sem a családod, mert nem szoktatok veszekedni és mert nem történik veled, az életteddel semmi.

Nagy erővel lendítette ki a két karját, mintha az izmait próbálná.

— Egyetlen hatalmas, harsogó Igent inkább! — kiáltotta. — Ezt! Ezt akarom!

Elhallgatott. Nagy, nehéz csend hullott közéjük. Közeli mezőkről ázott széna illata kószált erre. Magda lehunyta a szemét. Érezte, hogy az elmúlt percek alatt messzire sodródott innen s a hallgatás sem hozza már őket közelebb. Hogy többé nem érthetik egymást. Véggép idegenek.

A fiatalasszony lassan felkelt helyéről. Nem sértődött meg, sőt még csak nem is neheztelt a hugára. De tudta ő is, hogy az utjuk most már elválik mindörökre.

Elnehezült a szive és valamit mondani akart még, de kedvetlenül ejtette vissza lelkébe a szavakat...

— Hiába... — gondolta csüggedten — ha már elindult...

Szomorú szemmel nézett a leányra, szánakozó, tudó, asszony-tekintettel. Aztán bement a belső szobába, ahol már várta a maga életének élő igenlése: a Gyermekek.

Vasárnapi filmfelvételek nagyszerűen sikerültek, mindenki láthatja APOLLOBAN.

— **Kisasszony napján nincs munkaszünet.** Az aradi rendőrprefektúra közlése szerint holnap, Kisasszony napján nincsen munkaszünet. Az üzletek nyitva tarthatnak, a gyárak, műhelyek és üzemek egész nap dolgozhatnak, csupán a hivatalok működése szünetel.

— **Elfogták a bucaresti-i multimilliomos gyilkosait.** Bucurestiből jelentik: A vizsgálóbíró rendelkezésére tegnap letartóztatták a két Sacuianu testvért, akiket azzal gyanúsítanak, hogy előző két hónappal ők gyilkolták meg Solacolu mérnököt, az ismert bucaresti-i multimilliomos szállótulajdonost.

— **Aknay Andor bíró meghalt.** Arad jogászvilágát és előkelő társadalmi köreit mély gyászszal töltötte el Aknay Andor nyugalmazott táblabíró elhalálozásának híre, amely ma következett be. Aknay táblabíró nemes, meguntáztatlan maradt típusa volt az igazságos és bölcs bírónak. Évtizedeken keresztül volt tagja az aradi törvényszék bírói karának és legutóbb éveken keresztül, mint telexkönyvi bíró működött az aradi írásbírószáron. Néhány esztendővel ezelőtt vonult nyugalomba, miután súlyos betegség támadta meg. A kór azonban hosszú ideig viaskodott vele, míg aztán mára mégis a könyörtelen halál kerekedett felül és 69 éves korában elvitte az élők, az igazságos és szerető emberek közül Aknay Andor-táblabírót, akinek temetése csütörtökön délután 5 órakor lesz a Rusu Sirianu (Aulich Lajos) ucca 2. számú házban.

— **Letartóztatták egy cseh vezérigazgatót.** Bécsből jelentik: Levolda Tivadart, a Hornides cseh élelmiszerüzlet vezérigazgatóját, akit Brünnből többrendbeli család miatt köröznnek, ma Bécsben letartóztatták. A vezérigazgató ellen a cseh hatóságok részéről is folyik bünvádi eljárás.

— **Eladták az aradi Fehér Keresztet.** Sokéves ingatlancsere történt Aradon. Tagányi Sándor dr., aki néhány nappal ezelőtt adta el Hirschfeld Mórénak aradi nagykereskedőnek a Millennium épületét 5 millió 800.000 lejtért, most a Fehér Kereszt szállodát adja el. A kételeteres épületre, amelyért 14 milliót kér, egy aradi nagykereskedő cég alkudozik, amely 12 milliót kínál az épületért. Valószínűleg hamarosan megtörténik a megegyezés és ez a hatalmas épület is gazdát cserél.

— **Mütter Müller József zenetanár** szeptember 1-én kezdte zongora- és gordonka tanítását Piata Avram Iancu 21. sz. a.

— **Könyvtárt, festményt, hordóit vesz Kerpel.**

— **A Minerva közművelődési iroda** értesíti tagjait, hogy Oláh és Co. (Minorita-palota) Arad egyik lemodernőbb kölcsönkönyvtárával sikerült a tagjaink részére egy előnyös megállapodást kötni, mely szerint havi 80 lej előfizetési díj helyett 50 lejért naponként egy művet cserélhet. A szükséges utalványokat irodánkban szerezhetik meg tagjaink.

— **Orvos-hét Abbáziában.** Abbáziából írják: Abbázia, a világhírű tengeri fürdő és gyógyhely, amelyet a nemzetközi világ minden részéről, de különösen az ausztraliak és a birodalmi németek oly szívesen keresnek fel, az idén nagy keresettségnek örvendett. A most jövő téli szezonra a fűrdővezetőség és az abbáziai orvosok különösen előkészültek, mert Abbázia enyhe, védett klímája és hasonlíthatatlanul szép fekvése az Adriánál, elsőrangú téli gyógyfürdővé avatják. Hogy a külföldi orvosoknak Abbázia természetes gyógytényezőit és segédeszközöket bemutassák, a fűrdővezetőség ezévi szeptember 14—17-ig egy kollégiális összejeövetel megtartását határozta el, amelyre meghívták az orvostudományi külföldi, kitűnő képviselőit és gondoskodtak a kongresszus négy napos tartamára a 104 résztvevő számára díjtalan elszállásolásáról és ételmezéséről. A tartózkodás meghosszabbítása esetén szeptember 18-tól 22-ig az orvosok és azok családtagjai részére 50%-os kedvezményt nyújtanak a szokásos szállodai és penzióárakból. A kongresszus programja igen gazdag lesz és gondoskodás történik élvezetes szórakozásokról is. Az 50%-os menetdíjmérséklés, amelyet az olasz államvasutak az olasz határtól Abbáziáig legkevesebb 10 napos tartózkodás esetén engedélyeznek, 1927. október 31-ig tart és e célból a hivatalos menetjegyirodák, nemkülönben az olasz vasúti határhálmások külön utazási igazolványt (Mod. O.) adnak ki, amelyet az abbáziai érkező állomás (Mantuglie) le kell bélyegeztetni.

Eltűnt a román-lengyel határmegállapítóbizottság

Varsóból táviratozzák: Még augusztus 25-ikén Sniatinból egy expedíció ment ki a lengyel-román határrendezési-bizottság részéről a határkijelölések végleges bevezetésére. Az expedíció tagjait legutóbbára a Javornek-hegységben látták, azóta nyomuk veszett. Mivel a vidéken pár nap óta óriási vihar és felbőszakadás dühöng, sorsukat kétségesnek tartják.

Százezres csalás az állam pénzéből.

Akik a postapénzt kosztba adták. — Magyaránnyu visszaélés a magyarnádasi postahivatalnál.

(Az Aradi Közlöny cluj-kolozsvári tudósítójának telefonjelentése) A cluj-kolozsvári postahivatalban már régebb ideje megfigyelték, hogy Magyarnádas községből állandóan nagyobb pénzösszegek érkeznek László Samu cluji ügynök címére. Rovancsolást tartottak a magyarnádasi postahivatalban, ahol azonban semmi szabálytalanságot nem tapasztaltak. Hosszu megfigyelés után ma végre megállapítást nyert, hogy igen raffinált módon elkövetett ügyes csalási manőverről van szó, amelynek következtében a szélhámosok mintegy 100.000 lejtel károsították meg a postát. Mint a rendőrség megállapította, László Samu cluji zugügynök címére Weisz Fülöp cluji ügynök adta fel az összegeket. Weisz ugyanis sógora a magyarnádasi postamesternek s így könnyű szerrel tudták végrehajtani tervüket, amellyel a posta alapos kifosztását szándékozták. László a cluji Metropol-kávéházban ismerkedett meg négy hónappal ezelőtt Weisz Fülöppel s végül is abban egyeztek meg, hogy Weisz állandóan nagyobb összegeket adhat majd fel László címére a magyarnádasi postahivatal után és ezeket a pénzeket László „kosztoltatni” fogja.

A raffinált tervbe Weisz sógorát, a magyarnádasi postamestert is bevonta, akivel megértette, hogy semmi baj nem származhatik abból, ha a Magyarnádason feladott összegeket néhány napig eredeti rendeltetésüktől elvonják és az utalványok

— A „Minerva” közművelődési iroda értesíti tagjait és a n. é. közönséget, hogy október 1-től román, német, francia, angol, esperanto nyelv, német-magyar gyorsírás, gépírás, rajz, festészet, kézimunka, ének zene és tánc elsajátítására kezdők és haladók részére ingyenes tanfolyamot nyit, miért is felkérjük mindazokat, kik a tanfolyamok bármelyikén részt óhajtának venni, hogy ebbeli szándékukat hivatalos helyiségünkben (Str. Metianu No. 11.) mielőbb bejelenteni sziveskedjenek.

— **Közel 90.000 autót gyártott júliusban a Chevrolet gyár.** A Chevrolet üzemek utolsó kimutatása szerint ez év első 7 hónapja alatt elkészített kocsik száma elérte az elmúlt esztendő teljes quantumát s ezzel világrekordot állított fel. Július hónapban Chevrolet 89.569 komplett gépkocsit állított elő szemben a múlt évi július 50.993 sorszámmával, amely 75%-os emelkedést jelent és még a februárban elért havi rekordveresés százalékszámát is felülmúlja. Az első 7 hónap alatt 697.318 autót gyártott Chevrolet, szemben az 1926-os év 728.697 quantumával. A Chevrolet művek igazgatóinak információi szerint az 1927. évi produkció meg fogja közelíteni az egymilliót.

— **Dr. Schweitzer József** kezdő- és haladó angol tanfolyamára jelentkezés Str. Ciontea (Pöntenberg-u.) 24. I. em.

— **H. Sziklay Gizi** táncitanárnő klasszikus, balettánc és torna kurzusai tanítását szeptember 15-én megkezdí. Strada Cercetasilor (Szent Pál-ucca) 7.

Poloskairtást, parkettaszurolást vállal
LOVASKÁROLY
Str. Oltuz 111. (Illés-ucca). 4574

— A német tannyelvű elemi iskolában (Kulturpalota) a beiratások szeptember 1—10 tartanak.

A SEJK FIA
RODOLPHO VALENTINO
legjobb alakítása az
APOLLO következő műsora.

visszatartásával az összegeket kosztba adják. Miután ez a manőver első alkalomkor kitűnően sikerült a cinkosok elhatározták, hogy továbbra is folytatni fogják ezt a bűnös manipulációt. Érdekes azonban, hogy közben több ízben volt hivatalos rovancsolás a magyarnádasi postahivatalnál, a vizsgálat azonban mindenkor a legteljesebb rendet és pontosságot állapította meg. Persze csak most jöttek rá, hogy Weiszék, akik időre értesülve voltak a rovancsolásról, a kosztba adott összegeket még idejekorán visszakérték és a visszatartott utalványokat nyomban továbbították, nehogy a visszaélésekre rájönnék. Természetesen ilyenformán hónapokon keresztül zavartalanul működtek és ezen idő alatt mind nagyobb összegeket vontak el a posta utalványforgalmából, ami végül is feltűnt a cluji postahivatalban és így jöttek rá a három szélhámos meglehetősen ügyességgel végrehajtott csalásaira. Megkönnyítette ugyanis a helyzetüket az, hogy a postának az utalványok összegével csak utólag kellett elszámolni s már így is napokig „kosztoltathatták” a postakincstár pénzét, aminek következtében a posta 100.000 lej károsodást szenvedett.

A meglepő leleplezés után a cluji rendőrség a mai nap folyamán beidézte és kihallgatása után letartóztatásba helyezte László Samu és Weisz Fülöp ügynököket és intézkedés történt a magyarnádasi postamester letartóztatása végett is.

Kudarcot vallott az orosz próbamozsogítás.

(Az Aradi Közlöny távirati tudósítása.) Londonból jelentik: A lapok leningrádi jelentései szerint a próbamozsogítás, amelyet a szovjet a Krim-félszigeten elrendelt, nem járt sikerrel. A parasztok legnagyobb része nem akarta lovát átadni a hadseregnek, a vasuti vonalakon összetorlódtak a vonatok és a behívottak nagyrésze nem tett eleget a behívó parancsoknak. Átlagos számítás szerint a katonaköteleseknek legfeljebb hatvan százaléka jelentkezett szolgálattételre.

Mentik a feleséggyilkos pesti földbirtokost

(Az Aradi Közlöny budapesti tudósítójának távirata.) Erdélyi Béla dr. a hátvéggyilkossággal és váltóhamisításokkal vádolt budapesti földbirtokost ma a pestvidéki ügyészség fogházába szállították át, ami ellen a védője, dr. Gál Jenő tiltakozott, azon a címen, hogy fontos, hogy Erdélyi dr. a kihallgatások alatt kéznél legyen. A klagenfurti iratok még mindig nem érkeztek meg és a legutóbbi fordulat mindössze annyi, hogy Erdélyi két büntársját Borsos Ferencet és Fülöp Józsefet szintén az ügyészség fogházába szállították át. A védelem álláspontja szerint Erdélyi az osztrák hatóságoktól engedélyt kapott arra, hogy feleségét a krematóriumban elhamvasssa és az a körülmény, hogy nem élt ezzel a jogával, szintén az ártatlanságát bizonyítja. Ha gyilkos lett volna, érdeke lett volna a gyilkosság nyomainak eltüntetése s igyekezett is volna késedelem nélkül elégetni elhunyt felesége holttemét.

— **Meghalt egy amerikai filmkirály.** Newyorkból jelentik: Tegnap meghalt Lów Márkus, az amerikai Metro-Goldwyn filmkorszak elhíve. Lów Márkus, akinek nevét sokat emlegették együtt Zukor Adolf, a másik filmnagyág nevével, szintén magyar származású volt, aki alacsony korából küzdötte fel magát a legelső közt.

KÖZGAZDASÁG.

Beszüntette fizetését egy oradeai bank.

A tulzottan magas betéti kamatok áldozata lett a váradi Bihoreana.

(Az Aradi Közlöny oradeai tudósítójának telefonjelentése). Az aradi Ipar- és Népbank esetéhez hasonló válságba került az oradeai marel (nagyváradi) Bihoreana Takarékpénztár, a város egyik legtekintélyesebb és igen jó hírnévű örvenő pénztárosa. A Bihoreana bejelentette, hogy fizetési kötelezettségeinek nem tud eleget tenni. És Nagyváradon erre nem az történt, mint az aradi Népbank esetében. Nem csináltak bejőle országos botrányt, nem kiáltozott senki kormánybiztos után és nem hirdették a pénzügyi megrendülését. Szép csendben megindult a szanálási akció, amelyre elsősorban a Banca Romaneasca és a nagyszabású Albina vállalkoztak.

Nem egyedülálló az erdélyi pénzügyi piacon sem az az ok, amely a Bihoreana anyagi helyzetét befolyásolta. A bankok a pénzügyi következtében kénytelenek voltak magas betétkamatot fizetni, viszont a rendelkezésükre bocsátott tőkének nem lehetett olyan jövedelme, amelyből fizethessék ezeket a magas kamatlábakat, a bank adminisztrációs költségeit, sőt osztalékot is adjanak. A Bihoreana vezetősége ezt már a múlt esztendőben belátta és igyekezett is a kihelyezett tőkéket bevonni. Likvidálták az áruüzleteket és ugyanakkor a betétkamato-

kat is redukálták az egészséges és normális nivóra. A szanálási akció legjobban ment volna, azonban a kihelyezett pénzek nem folytak be olyan gyorsan a bank pénztárába, mint amilyen mértékben a betétesek, akik nem voltak haszlandók az alacsonyabb kamattal beérni, kiszedték a pénzeket. Néhány nap óta egyre sűrűbb rajokban jelentkeztek a betétesek. A bank igyekezett eleget tenni minden betétesnek, azonban egyre nagyobb összegeket akartak kivenni és az igazgatóság, hogy most már a bank végleges szanálásáig tiszta helyzetet teremtsen, tegnap beszüntette a betétesek kifizetését. Az igazgatóság péntekre értekezletre hívta egybe a betéteseket és ezen az értekezleten fog eldőlni, hogy a betétesek megelégedéssel e továbbra is a bankot bízzák meg. A bank garantálja az összes betéteseknek, hogy betett pénzüket két év múlva teljes egészében megkapják, ha elfogadják erre a két esztendőre évi 8 százalékos betétkamatot. Ez esetben a Banca Romaneasca garantálja az egész összeget, sőt a Banca Nationala is legnagyobb készségét mutatja a bank pénzügyeinek rendezése érdekében. A pénteki értekezletől függ tehát, hogy a szanálásnak felajánlott formáját elfogadják. Bizonyosra vehető, hogy a mérsékelt irányzat győzedelmeskedni fog.

Zürichben 3.18, Párisban 15.65 a lej.

Helyi valutaárak. (Szeptember hó 7.)

Kifizetések: Berlin 38.95, Amsterdam 65.70, Newyork 163.25, London 795.50, Páris 6.42, Milánó 8.96, Prága 4.86, Budapest 28.65, Belgrád 2.89, Bécs 23.08, Zürich 31.55. — **Áru:** Márka 38.50, dollár 161, angol font 785, francia frank 6.50, líra 9, cseh korona 4.80, pengő 28.60, dinár 2.80, osztrák schilling 23.20, svájci frank 31. — **Pénz:** Márka 38, dollár 160, angol font 775, francia frank 6.20, olasz líra 8.50, cseh korona 4.70, pengő 28.30, dinár 2.70, osztrák schilling 22.80, svájci frank 30.50.

Bucuresti-i tőzsdezárlat. (Szept. hó 7.)

Kifizetések: Páris 6.40, Berlin 38.90, London 794, Newyork 163, Milánó 8.80, Zürich 31.50, Prága 48.4.50, Bécs 23. — **Valuták:** Napoleon 658, német márka 38.50, leva 1.24, török líra 0.83.50, angol font 791, francia frank 6.45, svájci frank 31.50, olasz líra 9.10, drachma 2.10, dinár 2.91, dollár 161.50, lengyel zloty 18.25, osztrák schilling 23.20, pengő 28.90, cseh korona 4.86.

Zürichi tőzsdenyitás. (Szeptember hó 7.)

Berlin 123.36, Amsterdam 207.85, Newyork 518.65, London 2521.12.50, Páris 20.33, Milánó 28.20, Prága 15.36, Budapest 90.75, Belgrád 9.13.25, **Bucuresti 3.18.50**, Varsó 58, Bécs 73.10.

Zürichi tőzsdenyitás. (Szeptember hó 7.)

Berlin 123.36, Amsterdam 207.85, Newyork 518.70, London 2521.12.50, Páris 20.33, Milánó 28.19, Prága 15.37, Budapest 90.75, Belgrád 9.13, **Bucuresti 3.18**, Varsó 58, Bécs 73.12.50.

= A bécsi vásár az idén sem sikerült.

Bécsből jelentik: Miután az elmúlt héten befejeződött lipcsei vásár üzleti eredménye is igen gyenge volt, kereskedelmi körökben a bécsi vásár elé sem tekintenek vérmes reményekkel. Valóban a pesszimizistáknak lett igazuk, az őszi bécsi mintavásár ép oly kevésbé sikerült, mint az előzőek. Addig, amíg a bécsi mintavásár lényegében nem egyéb, mint a lipcsei világvásár egy héttel később való megismétlése, nem is lehet számítani sikerre. A vásár rendezősége a termelőknek a közvetítőtől való szigorú szeparálása helyett a főszűrt a pavillonok magas bérért való kiadására fekteti és ezáltal a bécsi vásár eredményességét már ab ovo megihusítja. Ettől eltekintve azonban, komoly sikerre csak nagyszabású reklám esetén számíthat ma egy nemzetközi vásár, már pedig a bécsi mintavásár külföldi propagandája annyira sablonos és annyira nélkülöz minden eredetiséget és nagyvonalúságot, hogy nem csoda, ha a külföldi látogatók száma mindig várakozáson alul marad.

= Valuták átszámítása a vasutnál. A vasúti vezérigazgatóság rendeletet adott ki, amely

szert a romániai állomásokról külföldre szóló jegyváltásoknál az egyes külföldi pénznemeknek lejben való átszámítása a következő kulcs szerint történjék: svájci frank 33 lej, francia frank 6.70 lej, német márka 40.50 lej, osztrák schilling 24 lej, magyar pengő 30 lej, cseh korona 5.10 lej, dinár 3.10 lej, olasz líra 9.30 lej.

= Angol kölcsön Romániának. Londonból táviratozzák: A Financial News című angol pénzügyi lap, amelynek a City-vel szoros kapcsolata van, legutóbbi számában azt az érdekes hírt közli, hogy Bratianu Vintila és Titulescu londoni látogatása bizonyos, Romániának adandó angol kölcsön kérdésével áll összefüggésben. A lap azonban kétségesnek tartja, hogy a kölcsön ügye mindaddig létre jöhet, ameddig a román-német likvidálás ügye elintézését nem nyer.

= Élénkül a német-francia kereskedelem. Párisból táviratozzák: A német-francia cserekereskedelmi szerződés a tegnapi napon életbe lépett. Az Excelsior szerint a megállapodás alapján máris sok üzlet jött létre német és francia cégek között.

= Megnövekedett a petróleumexport. Bucurestiből jelentik: Anglia és Oroszország között megindult kereskedelmi küzdelem, amely legutóbb a petróleum-verseny terén is fellépett, örvendetes hatást gyakorol a román petróleumra. Sir Deterling, az angol petróleum-trust elnöke utasítására ugyanis az angol piac teljesen elejtette az orosz petróleumot és helyébe a román petróleumot favorizálja, amely miatt petróleum-exportunk az elmúlt rövid néhány hét alatt meglepő mértékben emelkedett. Ezzel a ténnyel különben behatóan foglalkozik a Berliner Zeitung is és megállapítja, hogy Anglia most már a petróleumexport tekintetében is nagy csapást szándékszik mérni Oroszországra azzal, hogy Romániában óriási megrendeléseket tesz s a román petróleumot részben Angliába, részben pedig az angol gyarmatokra szállítja feldolgozás végett.

**Apolloban péntekig:
ADOLPH MENJOU-val
VÁLJUNK EL.**

Vigjáték 7 felvonásban.

Ezt megelőzik:

SCHMUSOLINI LÖVERSENYÉN

és árnyékból napfényre, trükk filmek.

Az előadások 5, 7 és 1/10 órakor.

ERZSEBET MOZGO.

Ma d. u. 1/2 7 és este 9 órakor utóljára

MARCSA KATONAJA.

A hasoncímű operetta után. Gyönyörű rendezésű filmszáger. Főszerep: Harry Liedtke és Xenie Desnl

Holnap d. u. 1/2 7 és este 9 órakor

HARRY PIEL (A halál megvetője.)

Harry Piel legszenvedelmesebb és legizgalmasabb kalandor stágero.

Legközelebb **BEN-HUR**, a világ legnagyobb filmje.

Szép idő esetén az esti előadások a kerthelyiségben.

Megindult

a harc a munkanélküliség ellen.

A munkaügyi minisztérium rendeletet küldött az aradi munkaügyi felügyelőségnek. — Hogyan orvosolható a munkanélküliség problémája.

(Arad, szeptember 7.) A munkanélküliség állandó emelkedése ma már katasztrófával fenyegeti az országot. A helyzet az, hogy jelenleg Romániában a képzett ipari munkások 30 százaléka munka nélkül lézeng. Ez a körülmény immáron aggodalommal tölti el az illetékes tényezőket is és ezért a munkaügyi minisztérium, kerületi felügyelőségeinek útján, átiratot intézett az ország összes munkásszervezeteihez és kéri a munkanélküliség statisztikai adatainak beküldését. Felszólítja egyben az átirat a szakszervezeteket arra is, hogy terjesszék be sérelmeiket, valamint véleményüket arra vonatkozólag, hogy milyen intézkedésekkel lehetne a munkanélküliséget enyhíteni.

Az aradi munkásszervezetek ma nyújtották be az aradi munkaügyi felügyelőséghez memorandumukat s ebben a munkanélküliség okát a munkásság a bel- és külpolitikában látja. A munkásszervezetekkel való mostoha bánásmód magával hozta a munkabérek lecsökkentését, a munkaidő meghosszabbítását és így a legnagyobb nyomort. A külföldi tőke behozatalát a konkurenciától való félelem miatt megakadályozták, viszont a belföldi tőke képtelen a viszonyok konszolidálására. A kormányok nem tudták kimélyíteni gazdasági összeköttetéseiket, sőt még ma is van egy olyan nagy felvevő képességű szomszédos állam, amellyel Románia nem vette fel a kereskedelmi összeköttetést. A memorandum ezután 12 pontban felsorolja, hogy milyen intézkedésektől reméli a munkásság a munkanélküliségnek legalább részben való enyhítését. Kívánja a memorandum a kereskedelmi kapcsolatoknak — kivétel nélkül — az összes szomszédos államokkal való felvételét; a külföldi tőke beengedését; a munkabéreknek a háboru előtti bérekkel arányban lévő felemelését; a földosztás revízió alá vételét és helyes végrehajtását; a földmunkások részére kamatmentes állami kölcsön nyújtását; az állami közmunkák és építkezések megindítását; a vámtarifa leszállítását; a kisiparnak és kiskereskedelemnek kamatmentes állami kölcsönrel való támogatását; a progresszív adó bevezetését és a 100.000 lejen aluli jövedelem adómentesítését; a nyolcórás munkanap szigorú betartását; a túlóra és éjjeli munka eltiltását; a tanonkérdés szabályozását; végül mind e kérdések megoldásáig a munkanélküliek támogatását.

K Urániában

8-án, GSEMPÉSZEK Csütörtök

Kalandor film 7 felvonásban.

Főszereplők:

Lois Wilson és Raymond M. C. Kee

Ezt követi:

Légy a feleségem

vigjáték 7 felvonásban.

Főszereplők:

Florence Vidcr és Edward Horton.

Előadások kezdete 5, 7 és 1/10-kor

Angel polgármester hazajött Bucurestiből.

A polgármester beszámol a fővárosban végzett munkásságáról. Könyvszakértőt küldenek a városi gépezetekhez. — Polgármesteri bizonyítványt kaphatnak az állampolgárság nélküli aradi polgárok.

(Arad, szeptember 7.) Nagy érdeklődés előzte meg városzerte Angel István dr. polgármesternek Bucurestiből való hazatérését. Ma délelőtt aztán Angel dr. kéthetes bucuresti-i tartózkodása után meg is érkezett és a fővárosban elvégzett ügyekről a következőket mondotta el a sajtó képviselőinek:

— Elsősorban is elintéztést nyert Aradváros költségvetésének ügye, amelyet már jóva is hagytak és azt magammal hoztam Bucurestiből. Holnap mindjárt elővesszük és megteszszük az intézkedéseket a szükséges munkálatok megkezdésére. A kövezési munkálatok ügyét visszahoztam, mert kiegészítést kíván csak azután terjesztjük újból fel jóváhagyás végett. A közállítások ügyének aktái Bucurestiben maradtak és szintén rövidesen elintézzik azokat. De ezeken kívül is több fontos ügyet intéztem el. Az aszfaltozási munkálatok ügyében beigazoltam a város álláspontjának helyességét és keresztülvittem, hogy a legfelsőbb technikai bizottság újból foglalkozzék az ügygyel. Ez augusztus 30-ikán meg is történt és magam is résztvettem az ülésen. Itt bebizonyítottam, hogy a pauszidő időtartama, az öt év alatt a város a mi javaslatunk elfogadásával 16 millió 123.322 lejt takarít meg. Adatokkal bizonyítottam ezt be a bizottságnak, amely végül is elfogadta a javaslatunkat és elhatározta, hogy most már elfogadásra ajánlja a belügyminisztériumnak a város propeziócióját. Így ez a kérdés is rövidesen elintéztést nyer és ezzel aztán sikerül több mint 16 millió lejt megtakarítanunk Aradváros számára. Az autóbussok ügye felebbezés alatt áll és így a legfelsőbb közigazgatási bizottság fog dönteni ebben a kérdésben. Ugyancsak felebbezés alatt áll az anyakönyvvezetői kinevezések ügye. Míg ugyanis Bucurestiben voltam, távirat érkezett Aradról a belügyminisztériumba, amely kérte a minisztériumot, függessze fel addig ezt a kérdést, míg az írásbeli felebbezés nem érkezik be. Ezt az ügyet is a legfelsőbb közigazgatási bizottság dönti majd el. Én a magam részéről megjegyeztem, hogy a felebbezési határidő már lejárt és így ez a felebbezés aligha lesz már érvényes.

— Ami a városi tanács feloszlását illeti, ebben is eljárám. Miloteanu vezérfelügyelő egészen pontosan, szombaton nyújtotta be írásbeli jelentését az Aradon lefolytatott vizsgálatról. Ezt a jelentést hétfőn én is kézhez kaptam és nyomban be is adtam erre vonatkozólag az újabb, immáron ötödik memorandumot. Tegnap este hét órakor adtam át ezt a memorandumot Goanganak, a legfelsőbb közigazgatási bizottság titkárnak. Miloteanu vezérfelügyelő az aradi városi üzemek pénzkézelésére vonatkozólag megjegyezte, hogy helyénvalónak találja, ha a legfelsőbb közigazgatási bizottság egy pénzügyi szakértőt küldene ki és ehhez a javaslathoz magam is csatlakoztam a memorandumban. Fontos ez a javaslat azért, mert a vezérfelügyelő vizsgálatának eredménye ebben a kérdésben nem fogadható el maradék nélkül, miután nem ért a kettős könyvvitelhez és viszont a városnak is érdeke, hogy végül tisztázást nyerjen ez a kérdés. Így egy pénzügyi szakértő fog még Aradra jönni. Tegnap estig — tudomásom szerint — más intézkedés, vagy határozathozatal az aradi tanács ügyében nem történt.

— Eljártam még — folytatta Angel dr. polgármester — az állampolgárság sokat vitatott ügyében is és felkerestem Nete Ionescu vezérigazgatót, akinek előterjesztettem az aradi eseteket. Tisztázást nyert az a kérdés, hogy ha a családó román állampolgár és a végleges listában szerepel és az esetleg kimaradt feleségéről be tudja bizonyítani, hogy az

állampolgársági törvény minden követelményének megfelel és a házasságot is igazolja anyakönyvi kivonattal, a polgármesternek joga van ideiglenes állampolgársági bizonyítványt kiadni, amit minden hatóság köteles respektálni. Ugyanez az eljárás a valamely véletlen folytán kimaradt gyermekekénél is.

Ezzel az engedélyezéssel kapcsolatban különben döntést akarok provokálni azokban az ügyekben is, ahol akár hanyagságból, akár feledékenységből kimaradt valaki a listánál, ami különösen a gáji kerületnél történt, ahol a jelentkező, tőzgyökéres régi aradi polgároknak sorra azt mondták, menjenek haza meghalni.

Titokzatos gyilkosság Bucurestiben.

Agyonlőtt embert találtak a főváros egyik nyílt uccáján.

(Az Aradi Közlöny bucuresti-i tudósítójának távirata.) Titokzatos dráma játszódott le tegnap éjszaka Bucurestiben. A Radu dela Afumati-uccában a járókelők egy meglehetősen jól öltözött javakorabeli férfi holttestére találtak. A holttest arccal az égnek, keresztben feküdt a gyalogjárón és homlokából lassan szivárgott a vér. A bűntény színhelyére érkezett rendőrök és a hatósági orvos csak annyit tudtak megállapítani, hogy a titokzatos körü-

nekik ugysem felt már állampolgárság. Ebben az ügyben feliratot fogok intézni a minisztériumhoz és jogot, illetve engedélyt kérek arra, hogy amennyiben az illetők igazolják, hogy minden joguk megvan az állampolgárságra, utólag beírassam a listába. Kérni fogom a felsőbb fórumokat, foganatosítsanak sürgősen valamilyen intézkedést ezeknek az ügyben is, akik már esztendő óta hátrányos helyzetben vannak, mert kimaradtak az állampolgárok listájából.

— A sok elintézésre várt s el is intézett ügy között a magam számára is elintéztém egy ügyet. Kértem és kaptam a belügyminisztériumtól 30 napi szabadságot, amelynek a megkezdési időpontját magam határozom meg. Egyelőre még magam sem tudom, mikor kezdem meg a szabadságot, mert nem tudom, hogy mennyi munka gyülemlétt fel távollétem alatt a városházán, amint azonban módom lesz rá, megkezdem a szabadságomat.

mények között meggyilkolt áldozat neve Dumitru Docilescu és a Cartea Romaneasca nyomdavidálmak alkalmazásában állott. A halál közvetlen közelről leadott revolverlövés következtében a holttest felfedezése előtt mintegy félórával előbb állhatott be. Valószínűnek tartják, hogy a szerencsétlen férfi bosszu áldozata lett. A rendőrség a titokzatos gyilkosság ügyében megindította a nyomozást.

Megisméltődött a Vándor-eset Galatiban

Két galati nagykereskedő tízmillió passziva hátrahagyásával megszökött. Nagy apparátussal folyik a nyomozás a titokzatos eltűnés dolgában.

(Az Aradi Közlöny galati tudósítójának távirata.) A dunai kikötőváros életében óriási szenzációt keltett két ottani kereskedő Teoharie és Apostolopolos nyomtalan eltűnése. A két kereskedő, akik évekkal ezelőtt nagyszabású ipari vállalat létrehozásában társultak, az elmúlt hét első napján tűntek el Galatiból. Távozásukról senkit sem értesítettek s ezért napokig az volt a feltevés, hogy a két kereskedő üzleti ügyekben utazott el. Hétfőre azonban már valószínűvé vált, hogy a két kereskedő eltűnését egészen más okok idézték elő s ezért a vállalat alkalmazottai jelentést tettek a rendőrségen, amely a rejtélyes eltűnés ügyében megindította a nyomozást, mindeddig azonban eredmény nélkül. A rendőrségnek ugyanis csak azt siker-

rült megállapítani, hogy a két kereskedő múlt hét hétfőjén együtt utazott el Galatiból, miután az előző napon Bucurestiből tértek vissza, ahol hitelezőikkel tárgyaltak. Ezek a tárgyalások azonban eredmény nélkül végződtek s valószínű, hogy ez a körülmény készítette szökésre a két kereskedőt, akik közel 10 millió lej adósság hátrahagyásával tűntek el Galatiból. A hitelezőknek mindazonáltal nincs okuk aggódni, mert a két kereskedő hátrahagyott vállalatának aktívája meghaladja a tízenkét millió lej értéket. Epen ezért érthetőnek tartják Teoharie és Apostolopolos rejtélyes eltűnését, amit valami szokatlan bűnténnyel hoznak összefüggésbe. A rendőrség a két eltűnt kereskedő után tovább folytatja az erélyes nyomozást.

Veszedelembe jutott az Old Glory

Amerikai pilóták küzdelmes óceánrepülése Rómába.

(Az Aradi Közlöny távirati tudósítása.) Jelentették, hogy az Old Glory repülőgép Berthaud és Hill pilótákkal tegnap, amerikai időszámítás szerint 1 óra 23 perckor startolt Róma felé. A startnál megjelentek Newyork, Chicago és Boston érsekei, akik leveleket adtak át a pápa részére. Maine állam kormányzója üdvözléket küldött az olasz királynak és Mussolininak, ezenkívül pedig a pilóták egy kis postaszakot is vittek magukkal, amelyben a quirináli amerikai követségnek szóló levelek voltak. A start kitűnően sikerült, a gép három perc alatt eltűnt a nézők szemei elől. Berthaud a start előtt kijelentette, hogy Cap Roc felé repül, onnan délre tér, majd az olasz Riviera felett Rómába megy.

Két óra múlva már értesítést kaptak az Eupress tehergőzöstől, hogy látták az Old Gloryt 150 kilométernyire a parttól. Velük ment különben Phil ips Payne újságíró is. Az Old Glory az egész út tartama alatt összeköttetésben fog állani a tengeren haladó gőzösekkel és a parti rádióállomásokkal. A gép magával visz egy két kormányral rendelkező mentőcsónakot is. Ha az idő azonban kedvező, akkor ezekre nem lesz szükség, mert rekordidő alatt teszi meg útját. Berthaud számítása szerint 46 óra alatt éri el Rómát és ha vállalkozása sikerrel jár, akkor Bristolba repül, ahol megvizsgálhatja gépét. Amerikába csak októberben tér vissza. Az Old Gloryt éjszaka a tenger felett látták és — a newyorki jelentések szerint — Berthaud felesége

rádiótáviratot kapott a férjétől, amely szerint minden rendben van. Miután a meteorológusok kedvező időjárást jelentenek, bizonyos, hogy az Old Glory útja sikerrel fog járni.

(Az Aradi Közlöny éjszakai távirata.) A „New-York” kaliforniai gőzös jelenti szikratáviró útján, hogy öt óra 57 perckor St. John-tól 350 mértőldre látta az Old Glory-t. A Laplant és Carmania angol gőzösek rádiójelket fogtak fel az Old Glory-ról, amelyekben Berthaud segítséget kér. A gépet utóljára az újskóciai Capp határánál látták.

Legközelebb
BEN-HUR
a filmek fejedelme

ERZSÉBET
KÖZGÖBÁN

Gramofonok és lemezek

rendkívül nagyválasztékban és legolcsóbban 4439

HEGEDÜS cégnél Aradon

H I R E K.

Terjed a gyermekjárvány

csak súlyos esetben használható a szérum. — A kormány elhárító állomásokot létesített.

(Az Aradi Közlöny bucaresti-i tudósítójának távirata.) Az egészségügyi minisztérium hivatalos jelentést adott ki, amelyekből kitűnik, hogy a mai napon Bucarestben újabb öt megbetegedés történt. Az ország különböző részeiről pedig 25 újabb megbetegedésről érkeztek jelentések. A minisztériumban a kiküldött szakértők újabb ülést tartottak, amelyen Visoianu államtitkár ismertette a járvány által teremtett helyzetet és bejelentette, hogy az utolsó héten Bucarestben 31 újabb megbetegedés fordult elő. A vidéken a betegek száma 33 újabb esettel szaporodott. A szérum megszerzésére vonatkozó szükséges lépéseket már megtették. Eddig hét liter Petit-szérum érkezett az országba. A Cantacuzino-intézet bejelentette, hogy a jövőben belsőleg is készíteni fognak ilyen szérumokat. A bizottság elhatározta, hogy az országban lévő szérum csekély mennyiségére való tekintettel csak igen súlyos esetekben használható az a gyógyszer. A mai nap folyamán különben megalkották a betegség leküzdésére alakított állomásokot, amelyek a következő városokban nyertek elhelyezést: Bucaresti, Craiova, Brasov, Pitesti, Sibiu (Nagyszombat), Cluj (Kolozsvár), Oradea (Nagyvárad), Braila, Cernauti és Chisinau.

— **LAPUNK LEGKÖZELEBBI SZÁMA** a csütörtöki egyházi ünnep miatt szombaton reggel jelenik meg.

— **Harc Ferdinand király hagyatéka körül.** Bucarestből jelentik: Hivatalos helyen megcáfolták azt a hírt, hogy az elhunyt király egyik örököse meg akarja támadni a végrendeletet. Valamennyi örökös elismerte a testamentum érvényét, egyik sem kéri annak megsemmisítését. A királyi ház statutuma szerint azért fog a bucaresti-i ítélőtábla ebben az örökösödési ügyben határozni, mert a halál utáni harminc napon belül nem történt megegyezés az örökösök között.

— **Nagy változások a diplomáciai karban.** Bucarestből jelentik: Titulescu hazaérkezése után azonnal nagy változások történnek a diplomáciai karban. Egyelőre nincsen végleges döntés a római és londoni követségek betöltéséről, de bizonyos, hogy Lahovary nyugdíjba vonul.

— **Nemzetközi gyógyszerészkongresszus.** Hágából jelentik: Ma nyitották meg a nemzetközi gyógyszerészkongresszust, 25 állam delegáltjainak részvételével. Ez volt az első alkalom, hogy Magyarország, Németország és Ausztria is elküldték megbízottjait, akiket Itallis elnök külön is üdvözölt.

— **Bratianu Vintila hazatérése.** Bucarestből jelentik: Bratianu Vintila pénzügyminiszter szeptember 15-ikére jelezte visszatérését az országba.

— **Halottak, mint képviselőjelöltek.** Bucarestből jelentik: A közigazgatási bíróság választási bizottsága ma délután ülést tartott a durostori választás ellen benyújtott panasz tárgyában. Megállapította a bizottság, hogy a Papacostea jelölő ívében öt olyan választó aláírása szerepelt, akik már nem éltek. Továbbá több olyan egyén is aláírta a jelölést, akik nem szerepelnek a választók listájában. A bizottság elhatározta, hogy az ügyre vonatkozó iratokat a parlament elé juttatja, hogy a parlament ebben az ügyben döntést hozzon.

— **Ellentétek a jugoszláv kormányban.** Belgrádból jelentik: Davidovics, a demokráciapárt vezére, tegnap szenzációs beszédet tartott, hevesen megtámadva Vukicsevics miniszterelnököt, akit skrupulusoktól mentes politikai szerencsevadásznak mondott, aki szerinte mérhetetlen károkat okozott az országnak. Miután Davidovics pártja tagja a koalíciós kormánynak, kétségtelen, hogy a választások befejeztével a jelenlegi kormány azonnal lemond.

— **Meghalt Ferenc József főudvarmestere.** Bécsből jelentik: Montenouvo Alfréd herceg, néhai Ferenc József egykori főudvarmestere, ma meghalt 64 éves korában.

Clemenceau haldoklik.

(Az Aradi Közlöny párisi tudósítójának távirata.) Saint-Vincent sur Iardból jelentik, hogy Clemenceau, akinek szeptember 28-án kellene megünnepelnie 80. születésnapját, haldoklik.

A volt miniszterelnököt súlyos szívgyengeség támadta, úgy, hogy minden percben várják a halál bekövetkezését.

Cuza professzort detronizálták.

Az antiszemita liga az elcsapott pártvezér helyébe új elnököt választott.

(Az Aradi Közlöny bucaresti-i tudósítójának távirata.) Az antiszemita liga nagytanácsa szeptember 3-án és 4-én Focsaniban ülést tartott, amelyen a nagytanács harminnyolc tagja vett részt. Az ülés titkos volt. Az ülés után a következő kommunikét tették közzé: A nagytanács megállapítja, hogy Cuza professor szembehelyezkedett a nagytanács határozataival és utasításaival és ezért őt az elnöki tisztségtől elmozdítja. Cuza professor helyébe

egyhangú lelkesedéssel és közfelkeltással Catinanu oluji egyetemi tanárt választotta elnökül a nagytanács. A párt hivatalos lapjává a Cluji Infratirea Romaneasca című lapot deklarálták, amelyet Catinanu professor szerkeszt. A párt új érájának központja Cluj lesz. A párt mindent elkövet, hogy a szóbeli és írásbeli felvilágosítás eszközeivel megerősítse szervezeteit.

— **Az aradi jégvihar kalandora.** Különös módon akart jövedelemre szert tenni Negru Rusan Joan gáji lakos, aki az utóbbi időben ablaktáblákat adott el azoknak a gájiaknak, akiknek a jégverés annak idején betörte ablakait. Negru esténként az aradi állomásra ment, kiosont a pályaudvarra és ott sorban kivágta a személykocsiknak az ablaktábláit. Ezeket azután jutányos áron eladta azoknak, akik meg akarták ablakaikat csináltatni. Ma azonban tettenérték és előállították a gáji rendőrségre, ahol kihallgatása alkalmával beismerte tettét.

— **Nyugdíjasok vasúti kedvezménye.** A timisoarai vasutigazgatóság közli, hogy a közlekedésügyi államtitkárság vonatkozó rendelete alapján az államvasutak nyugdíjasai, illetve hozzátartozói számára kiállítandó új szabadjegyek elnyeréséhez az alábbi iratok szükségesek: A nyugdíjaztatásáról szóló pénzügyminiszteri határozat, vagy az illető pénzügyigazgatóság igazolása. Abban az esetben, ha az illető nyugdíjas a „livrut de penzie“-nek még nem volna birtokában, a nyugdíjaztatásáról elrendelő határozatot kell becsatolnia. Szolgálati idejéből lévő szabadjegye, ha nős, a feleségé is, azonkívül pedig az anyakönyvi hivatal igazolása, hogy törvényesen nincsenek elválva. A kiskorú gyermekek születési anyakönyvi kivonata. Ugy a nyugdíjas, mint minden egyes családtagjának egy-egy arcképe. Bármely egyes jegypénztárnál befizetett törvényes díjak igazolása és pedig I. osztályú szabadjegy után 30 lej, II. osztályú után 25 lej és III. osztályú szabadjegy után 20 lej, gyermekek után egyenként 10 lej. Ha az illető vasúti nyugdíjas csak valamely családtagja számára kéri a szabadjegy kiállítását, ez esetben a következő iratokat kell csatolnia: A nyugdíjaztatásáról szóló pénzügyminiszteri határozat, illetve a pénzügyigazgatóság igazolása. Volt szolgálatának igazolása, vagy szolgálati idejéből származó szabadjegy becsatolása. Az anyakönyvi hivatal igazolása, hogy törvényes feleségével együtt él, továbbá arckép és annak igazolása szükséges, hogy a szabadjegyek után járó fentebb közölt díjakat befizette. Végül pedig minden kérvényezőnek személyazonosságát igazolványával kell igazolnia kiállítandó tartózkodási helyét.

— **Zár alá helyezték a Monitorul Oficial sikkasztóinak vagyonát.** Bucarestből jelentik: A Monitorul Oficialnál elkövetett nagyarányú visszaélések ügyében a vizsgálóbírósg kiterjesztette a vizsgálatot Victor Ionescu főtisztviselőre is, aki az öngyilkos Tomescu-nak unokatestvére volt és feltétlenül tudomással bírt rokona és felettese bűnös manipulációinak. Éppen ezért a mai nap folyamán házkutatást tartottak Ionescu lakásában, amelynek eredményét azonban titokban tartják. A „Mont Blanc“-féle kartonárugyárban a mai napon ugyancsak megismételték a házkutatást, ami azonban nem hozott újabb eredményt. Annyit viszont sikerült megállapítani, hogy Tomescu a gyár létesítéséhez mintegy 6 milliót az el-sikkasztott összegekből fektetett be és ilyenformán a kartonárugyárra is elrendelték a bűnügyi zárlatot.

— **A galati-i adócsalás főtettesének kiadatását kéri.** Galatiból jelentik: A „Danubia“ malomnál leleplezett nagyarányú adócsalások ügyében — mint arról mai számunkban részletesen beszámoltunk — a vizsgálóbírósg mára újabb helyszíni szemlét rendelt el, amelynek végeztével aztán a malomvállalat irodahelyiségeit hatóságilag lepecsételték. Az állambiztonsági hivatal különben több elfogott levélből arról értesült, hogy a vállalat igazgatója, dr. Züssmann, aki jelenleg Berlinben tartózkodik, nem szándékozik visszatérni Romániába. Züssmann dr. a rendőrség véleménye szerint bizonyára előre megneszelte, hogy a vállalat vezetősége ellen feljelentést, adtak be és még idejekorán sikerült neki megmenekülni a felelősségrevonás elől. Amennyiben különben Züssmann dr. előzetes letartóztatásban lévő öccse távirati hívására szerdáiig nem érkezne vissza Galatiba, a rendőrség körözést ad ki ellene és egyben kiadatását is kéri fogja a német hatóságoktól, miután a vizsgálat során az adócsaláson kívül több nagyarányú szélhámoságnak is jöttek nyomára, amelyeket Züssmann dr. követett el.

— **A serdülő ifjuságnak reggel felkelés-kor egy-egy kis pohárnyi természetes „Ferenc József“ keserűvizet kell adni,** mert gyomor-, bél- és vértisztító hatásának fiuknál és leányoknál igen fontos eredményeket köszönhetünk. — A gyermekklinikákon a Ferenc József vizet már a kicsinyek makacs szorulásakor kitűnő sikerrel alkalmazzák. Kapható gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben.

— **Életfogytiglani fegyházra ítélt papgyilkos.** Budapestről táviratozzák: A budapesti tábla ma hirdette ki ítéletét Schmith Ferenc orgoványi kereskedő ügyében, aki annak idején Magyar György jakabszállási plébánost az oltár előtt lelőtte. A kecskeméti törvényszék annak idején 13 évi fegyházra ítélte Schmith Ferencet, akinek büntetését a tábla most életfogytiglan tartó fegyházra emelte fel.

— **Szállodai vendégeknek és gyógyszerésznyilvántartások felülbélyegzése.** Az aradi pénzügyigazgatóság közli, hogy a pénzügyminisztérium a szállodák vendégeknek, valamint a gyógyszerészek orvosi vénynyilvántartásának felülbélyegzési határidejét okt. 1-ig meghosszabbította. Ezek a regiszterek oldalanként 3 lejes bélyeggel láthatók el.

R	V	S	B
O	A	E	A
D	L	J	N
E	N	S	K
N	T	E	J
P	I	F	I
H	N	A	A
O	O		

APOLLO következő műsorn!

— **Megkerült az eltűnt aradi ember.** Megírtuk, hogy Crisan Györgyné aradi lakos jelentést tett a rendőrségen, hogy férje néhány nappal ezelőtt eltűnt lakásáról. Az asszony merényletet gyanított, azonban hamarosan kiderült, hogy Crisan György ép és egészséges. Az asszony ma megjelent a rendőrségen, ahol bejelentette, hogy férje hazaérkezett. Crisan Pecicára (Pécskára) utazott, ahol át akart jutni a határon és miután ez nem sikerült, visszatért Aradra.

A genfi kisebbségi kongresszus.

Irta: GÜNDISCH GUIDO dr.,
a magyarországi német kisebbség delegátusa,
volt országgyűlési képviselő.

(Az Aradi Közlöny genfi tudósítójának jelentése alapján). A kisebbségi vezérférfiak körében nem fűztek vajmi nagy várakozásokat a III. genfi kongresszus kimenetelét illetően. Első ízben, amikor a kongresszus két év előtt összeült, az volt a főcél, hogy bizonyítékot szolgáltatassunk arra, miszerint Európa 40 milliónyi kisebbségi népeinek túlnyomó része együtt érez és képes arra, hogy együtt tanácskozzék anélkül, hogy a nemzeti ellentétek kiobbannának. Ennek igazolása két év előtt tökéletesen sikerült, azonban még ennél többet is elértünk, mivel megegyezés történt a nemzetiségi kérdés általános alapelveire, az egyenlőségre, a jogokra és a kulturális fejlődési szabadságra vonatkozólag. Mivel a kisebbségi kérdésben érdekelt államokkal szemben a kongresszus loyálisát nyilvánította, a Népszövetség köreiben hamar megnyugodtak a kedélyek. A kisebbségi vezéreket már nem tekintették veszélyes agitátoroknak és uszítóknak, hanem olyan férfiaknak, akik népeiknek a többségi népekkel való becsületes együttműködésén dolgoznak.

Az 1926-ban megtartott második kongresszus már egy lépéssel tovább ment. A nyelvi kérdésben és a gazdasági élet területén megformálta az egyenlőség és igazság alapelveit és megteremtette a nemzetiségi jog kodexének alapjait. Egyben azonban konkrét követeléseként felállította a kulturális autonómiát. Hasselblatt dr. esztországi német parlamenti képviselő a második kongresszuson már részletesen beszámolt az eszt autonómia-törvény rendelkezéseiről és gyakorlati hatásairól.

Az első két kongresszus eredményeit tekintve, előrelátható volt, hogy a III. kongresszus aligha fog jelentős haladást felmutatni. Valóban kitűnt, hogy a kulturális autonómia és az anyanyelv problémáihoz az eddigi határozatok és viták után már nem lehet újat fűzni. Politikai téren a kisebbség viszonyát az államhoz, a Népszövetséghez és a nemzetközi testületekhez sem lehet új megoldásokat találni. Az egyetlen terület, ahol még számos részletkérdés vár megoldásra, a kisebbségi ügy jogi oldala. Ennek megfelelőleg a III. kongresszuson főként a jogi referátum váltott ki nagy vitát. A kisebbségi jog kodexének megalkotása a kisebbségi kongresszusokra vár és ennek megfelelőleg a kongresszus jogászainak körében kialakult az a vélemény, hogy erre a célra nemzetközi társaság alakítandó, amely a következő kongresszusig előkészíti a kisebbségi jog törvénykönyvét és ezzel megveti a kongresszus további munkálatainak alapjait.

Ezzel kapcsolatban írjuk, hogy a kongresszus eseményei még mindig élénken foglalkoztatják a német birodalmi sajtót, amely élesen megbélyegzi a németországi szláv kisebbségek kivonulását a kongresszusról. A németországi lengyelekről és dánokról köztudomású, hogy nyílt irredenták, akik a friez-kérdést azért bolygatták, hogy evvel komplikációt okozzanak. Néhány német lap most a harmadik németországi kisebbségről, a lausitzi szerbekről is hasonló leleplezéseket közöl. Ezek szerint a cseh határ közelében lakó lausitzi szerbek csehszlovák irredenták és mozgalmukat Prágából szítják. A leleplezések következtében a németországi, amugyis elenyésző kisebbségek kivonulása a kongresszusról egészen új megvilágítást kap. A németországi kisebbségek fel akarták robbantani a kongresszust, hogy evvel szolgálatot tegyenek a kizsákmányolt és Lengyelországnak. A németországi lengyelek és szerbek erre vonatkozólag már jóval a kongresszus megkezdése előtt megállapodtak és a friez-kérdés felvetésével, amely a dánok kedvenc vesszőparipája, sikerült a németországi dánokat is megnyerniök és így a németországi kisebbségek együttesen hagyták ott a kongresszust, amely azonban nélkülük is befejezte munkáját. Az európai kisebbségi mozgalom sikerét a kicsiny számú német kisebbségek elítélendő aknamunkája semmiesetre sem veszélyeztetheti.

Az Acsev. munkáját méltón folytatja az utód.

Az Arad-Brád Ipari RT. nagy arányokban fejlesztí üzemeit.
Beszélgetés N'iculescu vezérigazgatóval, aki biztatónak és
nagyvonalúnak látja az utódvállalat jövőjét.

(Arad, szeptember 7.) A nagymultu, immáron néhai Acsev. utóda az Arad-Brádi Ipari R.-T. helyiségeinek folyosóján nem nagyon lehet változást észre venni. Ha bekukkant az ember valamelyik hivatali szobába, nagybárra régi, ismerős arcokat lát maga felé mosolyogni és a nagy multat idézi vissza a vezérigazgatói előszobában a sűrű, őszes magyarbajszu szolga is, aki előzékenyen teszi elém a bejelentő lapot. Ép neki állok, hogy kitöltsem a cédulát, mivel a vezérigazgatóval szeretnék beszélni, amikor odajön egy kedves, igen udvarias öregúr, Costa tanár és már nincs is szükség bejelentő-lapra. Costa tanár ur maga intézi el a dolgot. Pár pillanat múlva, ami alatt az előszobában levők ezuttal már nem tudni hányadszor megirigyelték ujságírói mivoltomat, kinyitott az ajtó és Costa tanár ur bevezetett Cristea Niculescuhoz az Arad-Brádi Ipari R.-T. vezérigazgatójához.

Cristea Niculescu végtelenül kedves, lekötözött udvariassággal fogad és a figyelmes mosolygás nem távozik arcáról a beszélgetés alatt sem, amelyet különben Costa tanár ur tolmácsolt. Életvidám, nevetős szemű arc, kis-és-őszes hajjal, ez Cristea Niculescu az Arad-Brádi Ipari R.-T. vezérigazgatója. Ha a folyosók és azok arculatai a multat jelentik, úgy a vezérigazgató arca a jövőt sugározza a látogató felé. A bizakodó, biztos, nyugalmas jövőt. Egy nagymultu vállalat életének méltó folytatását és fejlődés-képességét. Ez érezhető ki különben Niculescu vezérigazgató feleleteiből is, amit a feltett kérdésekre ad:

— Külön egyéni programról — kezdí —

nem beszélhetek és csak azt mondhatom, amit már másoknak is mondtam: folytatom azt a munkát, amit az elődök megkezdtek és kifejtettek. Természetes, hogy a multtal szemben felmerülhetnek olyan dolgok, amiket meg kell változtatni és így lehet, hogy a kivitelben lesz különbség az eddigiekhez viszonyítva, a célkitűzés azonban ugyanaz.

— A vállalat fejlődés-képességéről és jövőjéről most még semmi pozitívumot nem lehet mondani. Ez mind a munkateljesítménytől függ. Én azonban nagyon bizom abban, hogy a részvénytársaság igen szép fejlődést fog elérni a jövőben. Hisz a vasút kivételével meg van mindenünk, amink eddig volt. Meg vannak érdeink, fatermelésünk, cementgyárunk, kavicsbányánk, közútonk, mint a multban és mindezekhez igen nagy fejlődési lehetőséget nyújt az, hogy maga az állam a fő részvényesünk. Elképzelhető hogy mennyivel könnyebb a helyzetünk a hatóságokkal szemben, mint eddig volt és komoly kilátás van ilyképp arra, hogy a vállalat még jobban felvirágozzék.

— A jövőbe nem láthat emberi szem — fejezte be Niculescu vezérigazgató — de emberi számítás szerint minden remény meg van arra, hogy az Arad-Brádi Ipari R.-T. méltóképpen folytassa azt a munkát, amit az Acsev. megkezdett.

A bizakodó, jókedvű mosoly akkor is ott ül a vezérigazgató arcán, amikor bucsuzóul kezét fog velem. A folyosókon csend van. Bent a hivatali szobákban pedig folyik a munka. Az a munka, amely a nagymultu vállalat fényes jövőjét alapozza meg.

Fóthv Ernő.

Megsemmisítés előtt Grozavescuné felmentése

Uj bizonyítékok arra vonatkozólag, hogy Grozavescuné előre megfontolt terv szerint gyilkolta meg férjét.

(Az Aradi Közlöny bécsi szerkesztőségétől.) A Grozavescu-drámában küszöbön álló szenzációs fordulat plasztikusan igazolja annak a közmondásnak a helyességét, hogy addig jár a korsa a kutra, amíg össze nem török. Az esküdtek felmentették Grozavescunét, akit betegnek tartottak, mert nem akarták, hogy a börtönben elpusztuljon. A felmentés után azonban Grozavescuné váratlanul erősnek és erélyesnek mutatkozott, betöréseket rendezett férje volt lakásába, nyilatkozatokban meggyalázta áldozatának emlékeit és — amint az Aradi Közlöny elsőként jelentette — egy bécsi lapnak eladta memoárjait, amelyek szintén férjének és általában a Grozavescu-családnak befekettetését tartalmazzák.

Grozavescuné felháborító és visszataszító magatartása arra indította a meggyilkolt művész özvedését és hugát, akik a bécsi tárgyaláson előkelő kiméletességet tanúsítottak a gyilkos feleséggel szemben, hogy végre megtegyék a megtorló lépéseket. A Grozavescu-család megbizta Gürtler Hans dr. bécsi ügyvédet, hogy új bizonyítékok alapján kérje Grozavescunének letartóztatását, a felmentő ítélet megsemmisítését és új tárgyalás elrendelését. Gürtler dr. máris egy csomó bizonyítékot gyűjtött össze annak igazolására, hogy Grozavescuné előre megfontolt szándékkal gyilkolta meg férjét. Az újrafelvételi kérelemben Gürtler dr. részletesen ismerteti ezeket az új bizonyítékokat.

Eszerint Grozavescuné, mielőtt első férjétől, Caltun őrnagytól elvált volna, több tanu előtt azt a kijelentést tette, hogy Grozavescuval tervezett házasságának revolver fog véget vetni és akkor majd újból visszatér első férjéhez. Valóban a felmentés óta Grozavescuné újból együtt él első férjével, Caltun őrnaggyal.

Egy másik fontos bizonyíték az, hogy

Grozavescunak két revolvere volt, a második azonban a gyilkosság után eltűnt. A dráma másodnapján ismeretlen tettesek betörték a lepecsételt lakásba és ezt a második revolvert elvitték. A betörés annak idején nagy feltűnést keltett, a rendőrség azonban a tetteseket, akik semmiféle értéktárgyat nem vittek magukkal, nem tudta megtalálni. Gürtler dr. most azt állítja, hogy ezt a betörést Grozavescuné egyik barátja rendezte, hogy a második revolvert eltávolítsa a tett színhelyéről. Az ügyvéd még egy csomó kijelentését reprodukálja Grozavescunének, amelyek kétségtelenül teszik, hogy Grozavescuné a gyilkosságot már régen előkészítette.

Grozavescuné memoárjainak megcáfolása érdekében egyébként egy másik bécsi lapban a meggyilkolt tenorista édesanyja és huga szintén cikksorozatot kezdtek, amelyben kifejtik, hogy Grozavescuné mennyire ekeserítette Grozavescu Traján életét és reprodukálják a gyilkos asszony tanuk előtt tett kijelentéseit arra vonatkozólag, hogy már régen foglalkozott férje meggyilkolásának gondolatával.

A Grozavescu-dráma aktái tehát még korántsem zárultak le. A meggyilkolt művész családja és a gyilkos között most két hétfői ujságban folyik az egyébként egyáltalában nem érdekes és visszataszító polémia, valószínű azonban, hogy Grozavescuné ügyében a legfelsőbb törvényszék Gürtler dr. beadványa alapján elrendeli a per újrafelvételét.

— Békefogadalmi templom Rómában. Rómából jelentik: Rómában nagyszabású, nemzetközi békefogadalmi templomot építenek, amelyben kápolnát állítanak valamennyi nemzet-elesett katonáinak a lelkiüdvéért. Gigli lires tenorista a napokban hangversenyt rendez, amelynek tiszta jövedelmét a templom építésére fordítják.

Rendőri karhatalom egy aradi házmester ellen.

Lakók furcsa kérése az aradi rendőrprefektúrához.

(Arad, szeptember 7.) Szokatlan kéréssel fordultak ma délelőtt az aradi rendőrprefektúrához a Brancoviciu (Lázár Vilmos) ucca 2—4. számú házakól. A lakók — mint írásban elmondják — már régebben panaszkodnak a házmester túrhetetlen viselkedése miatt, aki a panasziót szerinte kvalifikálatlan durvaságokkal traktálja az összes lakókat. Végül is türelmüket veszítették a lakók és orvoslásért Farkas Ábrahám pálinkakereskedőhöz, a ház tulajdonosához fordultak, aki azonban nem adta meg nekik a kért elégtételt s nem teljesítette a házmester eltávolítására irányuló kérést. Erre azután merész lépésre határozta el magát a házmester lakója. Ma délelőtt írásbeli kérvényt nyújtott be a rendőrprefektúrához, elpanaszolták különböző helyzetüket és arra kérték Filotti Zsuzsanna rendőrprefektust, segítsen rajtuk oly módon, hogy a rendőrség maga rendelje el a házmester elbocsátását. Ezt a kérést az aradi államrendőrség aligha tudja teljesíteni, azonban nincs kizárva, hogy valamilyen formában mégis csak megpróbál segítséget nyújtani a kétségbeesett lakóknak.

Bezárják

a eluji zsidó gimnáziumot.

A közoktatásügyi miniszter attakja a kisebbségi iskolák ellen. — Államnyelven kell tanítani a zsidóiskoláknak.

(Az Aradi Közlöny tudósítójától.) A közoktatásügyi miniszter az iskolaév elején két rendeletet adott ki, amelyek egyike súlyosan érint több timisoarai (temesvári) kisebbségi tanintézetet. A szóbanforgó rendelet ugyanis rendhízi iskoláknak tekintvén az apácák által vezetett timisoarai (temesvári) polgári iskolákat, utasította azokat, hogy előadási nyelvül a románt használják. Ebben a sérelmes ügyben dr. Kräuter Ferenc képviselő fog eljárni és remélhetőleg sikerülnie fog neki meggyőzni az illetékeseket arról, hogy az apácák által vezetett iskolák mindenkor a timisoarai (temesvári) püspökség fenhatósága alatt állottak, tehát semmi körülmények között sem tekinthetők rendi iskoláknak. Dr. Kräuter egyébként a timisoarai (temesvári) német gimnázium nyilvánossági joga ügyében is el fog járni a közoktatásügyi minisztériumban.

A német iskolákra különben is — úgy látszik — nagy gondot fordít Angheliescu miniszter, aki hatályon kívül helyezte Petrovici volt miniszter ama rendelkezését, hogy német iskolába mindenki beiratkozhatik, faji és felekezeti különbségre való tekintet nélkül. Angheliescu rendeletet adott ki, hogy más fajúknak és más vallásúknak német iskolába való beiratkozásához miniszteri engedélyre van szükségük. Nem engedi meg a miniszter a zsidó tanulóknak sem, hogy zsidó iskolán kívül más iskolába beiratkozhasanak. Az ilyen kérvényeket Dumitrescu vezérigazgató szó nélkül visszautasította és kijelentette, hogy zsidó tanuló zsidó iskolán kívül más iskolába nem iratkozhatik be. Ha valamely vidéken zsidó iskola nincs, úgy az állami iskolába kell beiratkozniok.

Valószínűnek látszik, hogy a cluji (kolozvári) Tarbut zsidó gimnázium nem nyitja ki az idén kapuit. Az iskola ugyanis nem tudta megszerezni a nyilvánossági jogot és ezáltal annyira elnéptelentette az intézetet, hogy az iskolafentartók nem szándékszanak azért több áldozatot hozni.

— Budapesti uriflúk, mint kommunista-vezérek. Budapestről jelentik: A nagyarányú Kornis-féle kommunista-leleplezések ügyében a letartóztatásban lévő három főmozgató személyi adataiból megállapították, hogy a három főbűnös: Schwartz György vegyész-mérnök, Frisch István és Schillinger László, mindannyian előkelő, nagyvállalkozó-családok gyermekei. A három főcinkos egyébként ma délután teljesen megtört és részletes vallomást tett. A rendőrség megállapította, hogy titkos írással állandóan küldtek jelentéseket a moszkvai szovjetnek és ezekben a jelentésekben a sejtiszervezkedés eredményeiről küldtek értesítéseket.

IV. Károly a háboru alatt

Prágában cseh királlyá akarta magát megkoronáztatni

Zita császárnő ellenezte a cseh politikusok amnesztiáját. — II. Vilmos excsászár tudott a Sixtus-levélről. — Polzer-Hoditz Arthur gróf szenzációs leleplezése. — Előkészületben a császári kabinetiroda volt főnökének emlékiratai.

(Az Aradi Közlöny bécsi tudósítójától.) Néhai IV. Károly egykori magyar király kabinetirodájának főnöke, Polzer-Hoditz Arthur gróf, az összeomlás után a Bécs mellett Badenbe vonult vissza, ahol festéssel foglalkozik. A császári kabinetiroda volt főnöke már több kiállításon aratott nagy sikert képeivel. Polzer-Hoditz gróf most pedig memoárjainak papírravetésével van elfoglalva. Kétségtelen, hogy a világháboru kulissza titkairól csak kevesen vannak olyan jól informálva, mint a kabinetiroda egykori főnöke, akinek kezén keresztül mentek át az összes titkos akták is. A napokban Polzer-Hoditz gróf igen érdekes és eddig teljesen ismeretlen részleteket mondott el az előkészületben levő memoárokról az Aradi Közlöny bécsi tudósítójának.

Igy többek között elmondotta, hogy Kramar és a többi halálra ítélt cseh politikusok megkegyelmezése 1917-ben IV. Károly egyéni cselekedete volt. Zita császárnő eleinte ellenezte az amnesztiát és ezért IV. Károly, aki semmitsem cselekedett felesége tudta nélkül, megbizta Polzer-Hoditz gróft, hogy véleményét ezpoze alakjában terjessze az uralkodópár elé.

— Több, mint két óra hosszat beszéltem és a megkegyelmezés mellett érveltem. Expozém után a császárnő is osztotta véleményemét és így az amnesztiának már nem volt akadálya. Érdekes, hogy Zoch Sámuel jelenlegi szlovák evangélikus püspök, aki az össze-

omlás után zsupán is volt Szlovenszkóban, elmondotta nekem, hogy az amnesztiát az antantnál nagy megrökönyödést keltett, mivel ez a tény megcáfolta azt az állítást, hogy a monarchia ellenséges érzülettel viseltetik a szlávokkal szemben. IV. Károly egyébként nyomban trónralépése után meg akarta magát koronáztatni Prágában és a cseheknek teljes autonómiát akart adni.

Ezeket mondotta el Polzer-Hoditz gróf IV. Károly érzelmeiről a cseh hányásban. Ehhez hozzáfűzte még, hogy az osztrák-Habsburg-uralkodónak az olaszokról is egész más véleménye volt, mint általában hiszik. Amikor az osztrák haditörvényszék ítélete alapján kivégezték az elfogott Battisti volt olasz nemzetiségű reichsrathi képviselőt, aki átszokott az olaszokhoz, majd hadifogságba került, IV. Károly a következőképpen nyilatkozott Polzer-Hoditz gróf előtt:

— Ez az ember Ausztria számára hazárduló volt, én azonban ennek ellenére kezét nyújtottam volna neki, mivel férfi volt, aki életét áldozta meggyőződéséért. Ha Ausztria csupa olyan hazafiakkal rendelkezne, mint Battisti volt, természetesen ellenkező értelemben, úgy a háboru kimenetele nem lenne problematikus számomra.

Polzer-Hoditz gróf elmondotta azt is, hogy II. Vilmos excsászár tudott IV. Károly békekisérleteiről és a nagy port felvert Sixtus-levélről is, azonban taktikai okokból dezaválta IV. Károlyt.

Megdöbbenő gyermektragédia Aradon.

Egy anya elejtette kicsiny gyermekét, aki szörnyethalt.

(Arad, szeptember 7.) Megrendítő tragédia történt ma délelőtt Gájban. Gálfi Erzsébet aradgáji lakos ma délelőtt Mihály nevű kilenc hónapos kisfiacskáját tartotta karjaiban és úgy járt-kelt a ház körül. Az anya azonban valahogy megbotlott és a gyermeket elejtette. A tragikus sorsu kis gyermek oly szerencsét-

lenül esett le, hogy koponyatörést szenvedett és azonnal meghalt. Az anya a halott gyermek láttára örvöngeni kezdett. A szomszédok értesítették dr. Pop gáji hatósági orvost, aki kiszállt a helyszínre és csillapító injekciót adott a kétségbeesett anyának. A gyermek azonban már nem tudott segíteni és itt csupán a beállott halált konstatálhatta.

Rosszul sikerült

az idei fűrdőszezon Romániában.

A kormány ujjaépíti az elhanyagolt romániai fűrdőket.

(Az Aradi Közlöny bucuresti tudósítójának távirata). Románia rövidesen befejeződik idei fűrdőszezonjának mérlege ezuttal sem zárult valami fényes eredménnyel. Az ipar és kereskedelemügyi minisztériumhoz beérkezett jelentések szerint az idén lényegesen megcsappant a külföldi fűrdővendégek száma, amit az egyes fűrdőigazgatóságok azzal indokolnak, hogy az idegenek kevésbé vannak megelégedve az itteni fűrdőállapotokkal és félelmüket növelik a világsajtóban a romániai rablóbandák garázdálkodásáról megjelent közlemények is. A jelentések tipikus eseteket említenek, amely szerint amikor az idegen fűrdővendégek a határokon történt vám- és utlevélvizsgálat izgalmai után az illető fűrdőhelyre megérkeztek, ott már az állambiztonsági hivatal tisztviselője és egyéb funkcionáriusok léptek elő és a majdnem két napi

utazás után órákig kellett várniok, míg sorra kerültek és csak nagyon kevesen kerültek ki, hogy ne kémgyanusaknak tűnjenek fel előttük. De meg elhanyagolt állapotban vannak legnevesebb fűrdőink is. A mai modern ember — különösen a külföldi — fokozott kényelmet igényel, amit a romániai szegényes fűrdőhelyek nem nyújthatnak. Épen ezért a kereskedelmi miniszter a fűrdő-problémák sürgős megoldása mellett döntött s egy bizottság kiküldetését határozta el, amely bizottság aztán helyszíni szemle során állapítja meg a szükséges hiányokat, amelyeket még a jövő évi szezon előtt pótolnának. Ugyancsak egy különleges bizottság száll ki a gyógyforrások vizének megvizsgálására is, miután rengeteg panasz merült fel, hogy az ahhoz nem értők kezelése következtében a legtöbb gyógyforrás apadóban van, de az elmaradt mesterséges beavatkozások a vizek gyógyhatóerejét is csökkentették. Ezzel kapcsolatban a kormány megkezdi az újabb felfedezett gyógyforrások kiépítését is és amennyiben teljesebbé megy a kereskedelemügyi miniszter programja, jövőre már világfűrdőkké átalakítva várják a romániai gyógyfürdők az idegeneket, akiknek látogatásukra fontos gazdasági érdeke az országnak.

Kettős műsor a Marosparti mozgóban

csütörtökön és pénteken

A kis haszontalan, A d a d a,

Kéry Osborn-nal

Bródy Sándor regénye.

Művészet.

* **A színház heti műsora.** Csütörtökön: Boross-Kökény bucsufellepte. Pénteken nincs előadás. Szombat: Tosca (Sugár, Lévy, Róna vendégszereplője). Vasárnap: Pillangó kisasszony (Sugár, Lévy, Róna vendégszereplője).

* **A Kökény-Boross-kabaré második premierje,** ha ugyan egyáltalán lehet, még nagyobb siker mellett zajlott le ma este a Nyári színházban, mint a tegnapielőtti bemutatkozás. Karinthy, Zagoni és Vannai remek egyfelvonásosai állandó kacagásban tartották a telt nézőteret és a kedves humoru szerepekből Boross Géza, Kökény Ilona, Kondor Ibolya oly kacagtató figurákat formáltak, hogy az párlját ritkította a maga nemében. Hatalmas sikert arattak természetesen Boross és Kökény szellemes magánszámai, Kondor Ibolya sanzónjai is. A tapsorkánokat ráadásokkal kellett meghálálnok a kitűnő művészeknek. Inke Gyula és Homokai Pál sikeresen egészítették ki az együttest, a zongoránál pedig Komjáthy Károly, az ismert nevű zeneszerző ült. (—)

* **Operaesték Aradon.** Sugár Frigyes, a berlini Opera tenoristájának bemutatkozása a szombat esti Tosca opera férfifőszerepében; szenzációs művészi esemény lesz. Méltó fogadtatásban fogja részesíteni Aradváros közönsége is ezt a kiváló énekest, ki legutóbbi szerepléseivel diadalmas sikereket ért el úgy Bécsben, mint Berlinben. Hogy Aradon is tökéletes művészi keretben léphessen fel Sugár Frigyes, a színház igazgatója óriási áldozatkészséggel partnerül szerződtette Lévy Ionát, a clujli magyar színház ragyogó hangú drámai szopránját, valamint Róna Dezsőt. Ezen művész-hármas együttes szereplése sokáig felejthetetlen élménnyé fogja avatni úgy a szombat esti Tosca, mint a vasárnap esti Pillangókisasszony előadásokat. Szorgosan folynak Gellért vezetésével a nyári színházban a két operából a próbák, melyen résztvesznek a színház összes énekesei.

* **November végén nyílik meg a timisoarai (temesvári) új színház.** Gradinariu Emil timisoarai (temesvári) kulturtanácsnok bejelentette Gabriel József ideiglenes polgármesternek a clujli (kolozsvári) kulturkonferencián történt ama megállapodást, hogy az új timisoarai (temesvári) színházat november 27-én nyitják meg, amikor is a clujli (kolozsvári) román Opera diszeloádást tart. Az Opera azután még egy hónapig, december közepéig marad Timisoarán (Temesvárott), ami után felszabadul a színház a kisebbségi társulatok részére. Arra vonatkozóan, hogy magyar, vagy német színtársulat kövesse a román Operát, nem történt döntés Kolozsvárott.

* **Bécsi operettársulat Aradon.** Egy jó hírű bécsi operettársulat — teljes felszerelésével, bécsi görölökkel — vendégszerepel Aradon szeptember 17., 18., 19. és 20-án. Jelenleg a társulat Bucurestiben, Brasovban és Sibuban (Szebenben) játszik.

* **Boross-Kökény bucsuja.** Ma, csütörtökön lesz a Boross-Kökény-társulat bucsuelőadása. A társulat az elmúlt három napon valóban derűtséget és szórakozást nyújtott Aradváros közönségének. A bucsuelőadáson új darabok és szólószámok kerülnek színre. Annak jellemzésére, hogy minő sikere volt a kis művészársulatnak mindenfelé, amerre járt, a legjobb bizonyíték az, hogy Oradeára és Timisoarára, ahol már vendégszerepeltek, megint visszamennék.

Rádió-műsor.

Csütörtök, szeptember 8. Wien-Grác. 20. Triohangverseny. — Stuttgart. 16.15. Hangverseny. — Róma. 17.45. Zenekari hangverseny. — Prága. 19.30. A cseh filharmonikusok szimfonikus hangversenye. — Pozsony. 19. Operaelőadás. — Nápoly. 21. Zenekari hangverseny. — München. 20.05. A házizenekari hangversenye. — Milano. 20.45. Hangverseny. — Leipzig. 20.15. Operaelőadás. — Frankfurt a. M. 13.30. Szórakoztató zene. 16.30. Dvorak-délután. — Boroszló. 22.30. Hangverseny. — Berlin. 20.30. Menyegzői zene. — Budapest. 9. Hírek. 10. Zeneismeret. 12. Cigányzene. 16.30. Könnyű zene. 19.30. „A peleskei nótárius.” 22.30. Jazz-band.

Péntek, szeptember 9. Wien-Grác. 20.05. Népszerű zenekari hangverseny. — Stuttgart. 20. Zenekari hangverseny. — Róma. 20.10. Német zene. — Prága. 22.20. Hangverseny. — Pozsony. 19.35. Gramofon hangverseny. — Nápoly. 21. Operaelőadás. — München. 21. Szórakoztató zene. — Milano. 20.45. Német hangverseny est. — Leipzig. 20.15. Szimfonikus hangverseny. — Frankfurt a. M. 20. Német est. — Boroszló. 20.15. Német dalest. — Berlin. 22.30. Hangverseny. — Budapest. 9.30. 12. és 15. Hírek, közgazdaság. 17.45. Cigányzene. 20. Német est. 22. Művész és tánclemez.

Felelős szerkesztő: RÉTHY JÓZSEF.

Cenzura Prefectura Judetului.

Intézetek, diákok és szülők figyelmébe!

A legnagyobb választékban és legjutányosabb áron szerezhetők be:

előírás szerinti intézeti szövetek, sapkák és hozzávalók

Arad legrégibb ógénéél

Schäffer Henriknél

Bulevardul Regina Maria No. 25. (Bing-ház).

FIGYELEM! Állami tisztviselők és szabó-mesterek 5% enedményt kapnak. Engross vételnél nagyobb kedvezmény. 4536

ROGASKA SLATINA (ROBITSCH-SAUERBRUNN).

A legnagyobb és legmodernebb világhírű gyógyhelye a szerb, horvát és szlovén királyságnak. Gyomor-, bél-, máj-, vérértégek, emésztési zavarok, hólyagbántalmak stb. Külföldi látogatók részére 50% kedvezmény az S. H. S. vasutakon. Különösen méreékelt árak az elő- és utószézon alatt. Felvilágosítást adnak a bel- és külföldi utazási irodák és a fürdőigazgatóság.

Rogaska Slatina, S. H. S.

NYILTÉR.

E rovat alatt közöltékkel nem vállalunk felelősséget.

Özv. AKNAY Andorné szül. szedleczi Kosztka Berta és leánya: Kató férjezett ifj. Maresch Gyuláné úgy a maguk, valamint számos rokon, ismerős és jóbarátok nevében mélyen megtört szívvel tudatják a felejthetetlen jó férj, apa, sógor

AKNAY ANDOR

nyug. táblabíró

folyó évi szeptember hó 7-én, életének 69-ik s boldog házaséletének 38-ik évében, hosszas szenvedés és a halotti szentségek ájtatos felvétele után a Mindenható rendelkezéséhez képest történt gyászos elhunytát.

Az Istenben boldogult földi maradványai folyó hó 8-án délután 5 órakor fognak a Str. Ioan Russu Sirianu (Aulich Lajos-u.) 2. számú gyászházából a rom. kath. egyház szertartással szerint a helybéli felső temetőben a földi sírkertben örök nyugalomra helyeztetni.

Az engesztelő gyászmise áldozat az elhunytak lelki üdvéért folyó hó 13-án délután 10 órakor fog a helybéli főtiszt. Minorita-atyák szentegyházában az egek Urának bemutattnál.

Pihenése csendes, drága emléke áldott legyen!

Arad, 1927. szeptember hó 7. 4775

Özv. szedleczi Kosztka Gusztávné szül. Illmann Amália, anyósa. Özv. Jiraszek Lajosné, szül. szedleczi Kosztka Ilma, özv. szedleczi Kosztka Lajosné szül. Ernyei Ilona, szedleczi Kosztka Emil és neje Ernyei Hermin, sógor, illetve sógornői, szedleczi dr. Kosztka László, szedleczi Kosztka Gusztáv, szedleczi Kosztka Elemér, szedleczi Kosztka Margit, unokaöccsei és huga.

„PIETATEA” Iulia Bogcha Intreprindere de in-mormantari Arad, Strada Eminescu No. 30. — Telefon 885.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazoknak, kik szeretett nőm, illetve édesanyám

mosonyi Jánosné

szül. FOGARASSY ILONA

temetésén résztvettek, sírjára virágot helyeztek, részvétük nyilvánításával mély fájdalomukat enyhíteni igyekeztek, de különösen az „Astra”-gyár tisztviselőkarának a személyes megjelenéséért és a sírra helyezett koszorúért ezúton mondunk hálás köszönetet.

mosonyi János és leánya, Margit.

10435

KAMGARN férfi ruhaszövet 140 cm. sz. 650 L

Angol schewiot férfi ruhára és kosztümökre

150 cm. széles 375.— Lejl

Jakabffy és Társánál

ARAD, MINORITA-palota.

Régi, előkelő leánynevelő és tanintézet

az összes iskolatípusokkal és Villapanelátus avájai mintá szerint Bécs villanegyedében.

B. FREYLERS Nchfg. WIEN.

I. Kolowratring 9. és XIII. Wenz Gasse 19.

Tel.: 98—2—50. Tel.: 85—6—21.

Kérjen képes prospektust és referenciákat

Leányiskolák és intézetek figyelmébe!

Ajánlom dus választékban ujonnan felszerelt kézimunka-udjonecsmat. Montirozás és függöny készítés. Szives pártfogást kér: Özv. **VILAG GÉZÁNE**, Str. Nețianu 5.

ISMERETES,

hogya

Prof. dr. Péter-tele gyógyteák

mindenkinek a bizalmát és elismerését rövid idő alatt kivívják. — Eppen ezért egy házból se hiányozhatnak.

Számos elismerőnyilatkozat bizonyítja ezt:

Kötelességemnek tartom legmellegebb köszönetemet kifejezni nagyszerű teájukért, amely nagyon jól tett. Nagyszerű gyógyító hatása és valóságos jótétemény ez a népek, mivel a gyógyteák nemcsak íók, hanem olosók is.

A küldött tea használata után meggyógyultam.

Az elküldött tea használata következtében ma teljesen egészséges vagyok, 4-évig szenvedtem és semmiféle orvosság nem gyógyított meg. **O. N.**

A Prof. dr. Péter-féle gyógyteák minden gyógyszerárban és drogáriában kaphatók és utánvétellel mindenkor megrendelhetők terakatuktól: **CSILLAG-gyógyszertár**, Brasov (Brassó), Hosszu-u. 5.

Leánynevelőintézet

Hanausek-Stonner Wien

I. Weiburg-Gasse 10-12.

Alapítva 1862-ben. Öt nép- és három polgári iskolai osztály. Továbbképző tanfolyamok. Nyelv, zene- és festőtanfolyamok. Internátus, félinternátus, externátus. Alapos testi és szellemi nevelés.

Kérjen prospektust! 3156

Gépjavitóműhelyt

modern felszereléssel elad Ranz Ottó, Szontannán, (Aradm.) 4770

Makulatura,

tiszta lappeldányok csomagolásra, 5 kgr.-os kötegekben

kaphatók az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

Harisnyát, keztűt, reformnadrágot, szvettert, kötöttárut, csiprét legjobban és legolcsóbban vásárolhat. **Bogyó A.** Str. Eminescu 13.

„CHARLESTON” angol- és francia-divatüzlet Arad, Str. Bartlu 9. (Rákóczi-uca) Olcsó árak, pontos kiszolgálás. — Tisztulmányok fizetésével felvételnek. 4003

Balogh Dávid agyagáru- és kályhagyára Arad. Saját készítésű cserépkályhák, kandallók és takaréktűzhelyek, szilárdan raktacon minden kivételben. Javítások és falakészítési munkák jutányos áron szakmunkásokkal végeztetnek. — **Műhely, telep- és minta-raktár: Arad, Str. Cuza Voda (Tökölly-Imre-u.) No. 50.**

FLIT
Elpusztít legyeket, szünyögeket, poloskákat, molyokat, svábbogarakat, hangyákat és tojásaikat!

3186 Sárge tubus, fekete sávós áthuzattal.

Őszi és téli, női és gyermekfelöltő és kabát újdonságok megérkeztek!
Női felöltők 1000, gyermekfelöltők 600, szüvetruhák 650 lejtől kezdve. Kérni az árúkatamát véletlenszerűen nélkül megtekinteni és személyesen meggyőződni utólréhetetlen versenyképességéről. **Angol és francia szalonok.** **Julia PLESZ Gyula** központi női és gyermekruha nagyáruháza ARAD, Str. Colonel Piriel No. 5., a színház hátsó bejáratával szemben. Tessék a címet jól megjegyezni!

APRÓ HIRDETÉSEK.
AZ APRÓHIRDETÉSEK DIJÁT SZAVAK SZERINT SZÁMITJUK. Minden szó hétköznap 4, vasárnap 5 Lei, vastagabb betűvel 8, illetve 10 Lei. A legkisebb hirdetés ára 10 szó hétköznap 40, vasárnap 50 Lei. A vastagabb betűvel kiadvánt szavak aláhuzandók. Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amely eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa. Hirdetéseket délután 5 óráig vesszünk fel. Csak válaszbélyeggel ellátott kérdézősködékre válaszolunk. Ajánlatok, jelzés levelek továbbítására megfelelő postabélyeg csatolását kérjük. A kiadóhivatal telefon száma 151. A hirdetésekre vonatkozó felvilágosítást a kiadóhivatal adja meg.

LEVELEZÉS.
FURUNCULOL a legjobb asor mindenemű kóros (Furunculosis) ellen. Kapható minden gyógyszertárban. — **Előállítja: EGGER** vegyipari gyár, Cluj.

ALKALMAZÁS.
ÜGYVÉDI Irodába magyarul és románul tudó gyakorlott gépiróksasszonyt vagy írnokeot keresek. Írásbeli alánlatokat kérek dr. Parecz Béla ügyvéd, Str. Consistoriului 2. 4730

GYAKORLOTT FÉMGRAVIROZÓ munkást, ki jó bizonyítványokkal rendelkezik, azonnali beépítésre keresünk. Cím Rudolf Mosse hirdetőben. 10435

HÁZVEZETŐNÖT, szerény igényűt keresek azonnaira. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 4773

VARRÓ- és tanulóanyagok azonnal felvételnek. Trébits-szalón, Str. Alexandri (Salacz-uca) 6. 4769

VIRÁG- ÉS ZÖLDSEKERTESZT keresek október 14 beépítésre. Levélbel megkeresések az Aradi Közlöny kiadóhivatalába kérem az igények megjelölésével. **Kertész** jelzésre. 4759

PERFEKT német magyar gépiróno lehet férfi is. felvétetik. Str. Matei Corvin 1. Fischmann Furnár-raktár. 4777

TISZTESSÉGES házmeesterpár kerestetik. Arad, Str. Cosbuc (Wesselényi) 23. 2776

LAKÁS.
BELVÁROSBAN, beköltöztethető kétszobás lakással, két uccára szülő fronttal díró bérház kedvező fizetési feltétellel eladó. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 4693

KÉT szoba, előszoba és fürdőszobából álló lakás. Irodának kiválóan alkalmas. kiadó. Bővebbet Kereskedelmi és Ipar-kamaránál. 4780

VÉTEL ÉS ELADÁS.
NEW HUDSON Birmingham, v. hághírű motor-kerékpárok raktáron Magyarinnál. Arad, Str. Románului 5. 4477

FÉRFI TÉLIKABÁTOK, férfi öltönyök, női és férfi bundák, szőnyegek, asztalok, székek, hintaszékek, íróasztalok, ebédlőbutor, könyvszekrények, szalonok, antik butorok, lenvászon női ingek, asztalneműk, storeok, függönyök, gyermekkoscsik, virágállvány, női nyereg, porcellánok, virágállvány, fotelok, íróasztalok, szekrények, utazó bőröndök, vitrintárgyak, stb. eladók. **Salgóné, Str. Consistoriului 12. (Batthyány-u.) I. em. jobb. 1000**

STRÁFKOCSI és 2 vízmentes ponyva eladó. **Hennj Károly, Szt. Ana. 4661**

ZONGORA lókarban, keresztúros, rövid, jutányosan eladó. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 4726

WERTHEIMKASSZA 2-ös olcsón eladó. **Salamon, Piata Avram Iancu 4. 4772**

BUTORLERAKATBAN legolcsóbb árban kaphatók: ebédlők, hálószobák. Arad, Str. Eminescu (Deák Ferenc-u.) 3 és Str. Moise Nicoara (Petőfi-u.) 9. 3989

SZIVÓ-NYOMÓKUT használt, jó állapotban megvételre kerestetik. Ajánlatok Reich B. Károly fia kötélyzetbe kéretnek. 6435

MACULATURA PAPIR 5 kgros csomagokban kapható az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 500

Új zongorát és pianinót olcsón kaphat **MELIS** nál Piata Av. Iancu 21. (Baktár.) 4920

CSERÉP 253 sz. duplafalcos, vörös, legjobb minőségű, legjutányosabb árban és kedvező feltételek mellett **Pollak Sándor** gőztéglagyárban Aradon, textilgyár mellett. 1028

Ventilátor készülékek, zseblámpák, Dura elemek legolcsóbban **VARGA & ROSENFELD** villamosági vállalatnál ARAD, Központi szálló mellett. Csillár raktár! Telefon 808.

Szülők figyelmébe!
Az iskola szoron kezdetével olcsón árastunk mindenféle szövetet, vásznat, sifont, paplanokat, ugyszintén harisnyát és kötött árut. **RIPPNER és BENKÓ** divatáruháza 1036 Arad, Str. Eminescu (Deák Ferenc-u.) Eddig soha nem létezett olcsó árak!

Ha közszükségleti, alkalmi vagy ajándék-tárgyakat mérsékelt áron óhajt beszerezni, keresse fel **Salgóné bizományi helyiségét Arad, Str. Consistoriului (Batthyány-u.) 12. I. em**

OKTATÁS.
ROMÁN- és magyarnyelven, középiskolai tanulók tanítását vállalom. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 4774

ELLÁTÁS.
KÉT kisebb iskolástu teljes ellátással felvétetik, belvárosban, az iskolák közelében. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 151

ÜZLETEK.
BÉRBEADÓ vendéglőhelyiség berendezéssel és lakással forgalmas helyen. valamint üzlethelyiségek, fűszerüzletnek iparműhelynek, raktárnak, ipartelepnek alkalmasak. Bővebbet Reusz Sándor szíráktár Bul. Reg. Ferdinand I. 33. 4683

KÜLÖNFÉLÉK.
KÖLCSÖNKÖNYVTÁR (Kerpel-féle) állandóan bővül a legkiválóbb újdonságokkal. 4654

BERAKTÁROZÁSÁT bármely árunak műnceraktáromban olcsón vállalom. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 4768

A PARKBAN egy megkezdett horgolás mintával együtt találtatott. Igazoltt tulajdonos átvetheti az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 280

Mész, cement, faszén, osomagolt faszén, kátrány-papír, aprított tüzlifa **leszállított áron** **Kneffel Károly és fia cégnél.**
Friss élő hal (harsa, ponty, kecsge) kapható esütőrtőkön és pönteken, nemkülönben **rózsaburgonya 400 L** mm-ként házhoz szállítva: 4768 **LUTTWAK JÓZSEF** cégnél Arad.

Olcsó ház, szőlő, birtok, fizlot, lakás vehető **Gyórfy „MUREȘ”** Irodája utján Arad, Str. Unirei 13.

ŐRIZKEDJÜNK az ártalmas arokenöcsök használatától, mert ezek rettenetes rombolást visznek véghez az arcon. A világ legszebb és legelőkelőbb főuri hölgyei a **Földes Margit Crémet** használják, mert zsirtalan, ártalmatlan és rögtön szépít.

Bankkölcsonöket 10000 házakra, földekre, vagy egyéb ingatlanokra, 10,000 lejtől, 1 millió lejjig betáblázás mellett folyósítatok. **HAASZ ALBERT** Irodája Arad, Str. Eminescu (Deák Ferenc-u.) 12. sz. **2 szobás esetleg 1 szobás modern lakást keresek** lehetőleg a belvárosban vagy a főúthoz közelfekvő helyen. — Cimeket az Aradi Közlöny kiadóhivatalába kérek. 4767

A hölgyközönség figyelmébe! Kalaptanfolyamomat újra megnyitottam. Legújabb módszer szerint tanítok. **Binder Kornélia** Arad, Str. Eminescu 46. —: Ugyanott tanulóleány fizetéssel felvétetik. 4824

„PUCHER” cserépkályha és takaréktűzhely raktára Arad, Piata Avram Iancu (Szabadság-tér) 3. Legszöb kivitelű bel- és külföldi cserépkályhák és takaréktűzhelyek. —: Mindennemű kályhás munkálatok u. m. Átrakások, javítások, falburkolatok elvállaltatnak. Szives pártfogást kérek. **Stein Mórné.**